

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566
ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566
ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE ACHIEVEMENT OF IMPLEMENTATION ON WILDFIRE AND HAZE POLICY
IN MAE SAI DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

ATTHAPON KONGKA

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Public Administration Degree
in Public Policy
May 2024

Copyright 2024 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566

ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ของ อรรถพล คงคา

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ เสมอเชื้อ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณภา ทองแดง)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ เลิศสมพร)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรา พงษ์นิล)

- เรื่อง:** ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566
ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** อรรถพล คงคา, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: รป.ม. (นโยบายสาธารณะ), มหาวิทยาลัย
พะเยา, 2566
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรธรรมา ทองแดง
- คำสำคัญ:** ผลสัมฤทธิ์, การมีส่วนร่วม, นโยบายแก้ไขปัญหไฟฟ้าและหมอกควัน

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อผลสัมฤทธิ์ 2) เพื่อศึกษาตัวแบบกระบวนการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติ 3) เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณแจกแบบสอบถามกับประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 398 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูล คือ ข้าราชการของหน่วยงานที่มีหน้าที่และมีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 15 ราย สถิติ คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรับผลประโยชน์และการประเมินผล มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 2) การนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ดำเนินการโดยมีความพร้อมของทรัพยากร การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การและความร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาคส่วน และ 3) ข้อเสนอ คือ กำหนดแนวทางการทำงานแบบบูรณาการให้ชัดเจน การปรับปรุงนโยบายโดยเน้นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ และ เพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Title: THE ACHIEVEMENT OF IMPLEMENTATION ON WILDFIRE AND HAZE POLICY
IN MAE SAI DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

Author: Atthapon Kongka, Independent Study: M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Dr. Wannapa Tongdaeng

Keywords: Achievement, Participation, Wildfire and haze policy implementation

ABSTRACT

This research aims 1) to examine public participation that influences the achievement of policy implementation, 2) to study process model of policy implementation and, 3) to present guidelines on improving wildfire and haze policy implementation in Mae Sai district, Chiang Rai. This mixed research distributed questionnaires to 398 citizens of Mae Sai, Chiang Rai. In addition, 15 government officers from related agencies were interviewed. The statistics employed in data analysis were percentage, frequency, mean, standard deviation, and multiple regression. The findings revealed that 1) public participation influenced the achievement of policy implementation, 2) in accordance with wildfire and haze policy, it can be seen that the consistent with problem-focused, clarity of policy goals, resource availability, organizational communication, personnel resources, agency characteristics, and participation of all sectors, these all played a main role influencing the achievement of wild fire and haze policy implementation, and 3) the solutions were presented as creating a clear integrated work path, revising policy and procedure with emphasizing on problem root, and involving public participation and offers full consideration to public input in making the decision.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ทองแดง อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะที่ดีและมีคุณค่า ตลอดจนให้กำลังใจในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ขอขอบพระคุณท่านคณะกรรมการและอาจารย์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระเลิศสมพร, รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รักษศิริ เกียรติบุตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ ที่ได้เสียสละเวลาอันดีค่าดำเนินการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และให้คำแนะนำที่มีคุณค่าและแนวทางที่ดีในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ บุคคลที่สำคัญที่สุด ขอขอบพระคุณ นายบัญญัติ คงคา และนางดาวใจ คงคา ผู้ซึ่งเป็นบิดาและมารดา ของผู้เขียนที่เป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดแก่ผู้เขียนเสมอมา

อรรณพล คงคา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามงานวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
สมมติฐาน.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	15
แนวทางการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดเชียงราย ปี 2566.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
กรอบแนวคิด	32

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	34
รูปแบบการวิจัย	34
การวิจัยเชิงคุณภาพ	34
การวิจัยเชิงปริมาณ.....	37
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล.....	44
ผลการศึกษาข้อมูลประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 45	
ผลการศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	52
ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน.....	53
ผลการศึกษาตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น.....	57
ข้อเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไป ปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	67
บทที่ 5 บทสรุป.....	69
สรุปการศึกษา.....	69
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	81
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	85
ประวัติผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ.....	44
ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.....	45
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	46
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	47
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์.....	49
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	50
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	52
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ..	55
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ..	56
ตาราง 10 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ.....	57

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	33
-------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ด้วยพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยประสบปัญหาหมอกควัน สาเหตุเพราะมีการเกิดไฟป่าทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า เวียดนาม ลาว และกัมพูชา เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับเป็นช่วงเวลาที่เกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่ สำหรับการเกษตรในช่วงฤดูฝน นอกจากนี้สภาวะอากาศที่นิ่งทำให้ฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นานโดยไม่ตกลงสู่พื้นดิน ประกอบกับในช่วงต้นปีประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศสูงที่พัดผ่านพื้นที่ตอนบนของประเทศ ส่งผลให้หลายพื้นที่อากาศหนาวเย็นอย่างต่อเนื่อง สภาพความกดอากาศสูง อุณหภูมิต่ำ ก่อให้เกิดหมอกในตอนเช้า เมื่อหยดน้ำในอากาศรวมตัวกับฝุ่นละอองและสารมลพิษในอากาศเกิดเป็นลักษณะของ smog ขึ้นจึงเกิดสภาพฟ้าหัลว ส่งผลกระทบต่อทัศนวิสัยและสุขภาพ จังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควัน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา และตาก ส่งผลให้เกิดสภาพที่เรียกว่า มลพิษทางอากาศ (วิจารณ์ สิมาฉายา, 2554)

สำหรับประเทศไทยการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควันในเชิงนโยบายของรัฐบาลไทยได้ เริ่มนับตั้งแต่ปี 2484 โดยได้มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยป่าไม้ ซึ่งได้บรรจุเรื่องไฟป่าไว้ด้วย ต่อมามีการออก พ.ร.บ. ว่าด้วยเรื่องการประกาศเขตป่าอีก 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. ป่าอุทยาน พ.ศ. 2504 และ พ.ร.บ. ป่าสงวน พ.ศ. 2507 ซึ่งเรื่องไฟป่าก็ยังถูกบรรจุอยู่ใน พ.ร.บ. เหล่านี้ด้วยเช่นกัน ในขณะที่ นโยบายที่ว่าด้วยเรื่องหมอกควัน รัฐบาลไทยได้เริ่มให้ความสำคัญในเชิงนโยบายครั้งแรกในปี 2535 โดยการออก พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ไปพร้อมกับการตั้งจัดกรมควบคุมมลพิษ เพื่อส่งเสริมและควบคุมสิ่งแวดล้อม จากการกำหนดนโยบายในระยะที่ผ่านมาจึงสะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลไทยได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับไฟป่าและหมอกควันหลายฉบับในการแก้ไขปัญหา (วิจารณ์ สิมาฉายา, 2554)

แม้ว่าจะมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาไฟป่าและหมอกควันหลายฉบับ แต่ปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะกรณีของจังหวัดเชียงรายที่เผชิญกับสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันมาตั้งแต่อดีต ปีที่สถานการณ์ที่ย่ำแย่ที่สุดที่ทำให้ผู้คนตื่นตัวกันอย่างมาก คือ ปี พ.ศ. 2550 และจากนั้นก็มิสภาวะที่ย่ำแย่มาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่า หมอกควันที่เกิดขึ้นใน จ.เชียงราย

จะมีที่มาจากหลายปัจจัย เช่น ควันรถยนต์ การเผา การก่อสร้าง และไฟฟ้าที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง และหลายจุดในเขตชนบท โดยเฉพาะพื้นที่ป่าของรัฐ (เจลิยว บุรีภักดี, 2545)

จากรายงานของ กรมควบคุมมลพิษ (2566) รายงานว่า การติดตามตรวจสอบ จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม ตรวจพบจุดความร้อนจำนวนมาก ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย รวมทั้งในประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศลาว กัมพูชา สหภาพพม่า ภาคเหนือของประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ยังพบพื้นที่เผาไหม้สะสมจังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 พฤษภาคม 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 123,006 ไร่ โดยพบว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติมีพื้นที่เผาไหม้มากที่สุด คือ 95,036 ไร่ ประกอบกับรายงานของ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย (2565) รายงานว่า ในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน 2566 จังหวัดเชียงรายถือเป็น 1 ใน 3 ของจังหวัดที่ประสบปัญหาหมอกพิษทางด้านสภาพอากาศที่เกิดจากหมอกควันมากที่สุดในประเทศ โดยพบว่า อำเภอแม่สายมีค่า PM_{2.5} สูงที่สุด รองลงมาคือ อำเภอเชียงของและอำเภอเมือง โดยส่วนใหญ่จะพบปัญหาฝุ่น PM_{2.5} ที่เกิดจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่า ลาว และเวียดนาม ที่มีการเผาป่าและพื้นที่ทางการเกษตร โดยพบค่าคุณภาพอากาศและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) เกินมาตรฐาน (เกิน 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 พฤษภาคม 2565 สถานีตำบลเวียงปางคำ อำเภอแม่สาย เกินค่ามาตรฐาน 19 วัน สถานีตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย เกินค่ามาตรฐาน 10 วัน สถานีตำบลเวียง อำเภอเชียงของ เกินค่ามาตรฐาน 7 วัน (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2565)

จากปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ส่งผลให้จังหวัดเชียงรายมีความพยายามในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 มาสั่งการให้พื้นที่นำไปปฏิบัติ ดังนั้น จากสถานการณ์ปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ที่มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน และผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย ซึ่งจะทำให้หน่วยงานระดับจังหวัดเชียงรายสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

คำถามงานวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร
2. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาตัวแบบกระบวนการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเวลา คือ เดือนมิถุนายน 2566-มิถุนายน 2567
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษานโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 จากการนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
4. ขอบเขตประชากร คือ ประชาชนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สมมติฐาน

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงทิพผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงตัวแบบกระบวนการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งจะทำให้มีแนวทางการปรับปรุงนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ของรัฐบาล
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งจะเป็นข้อเสนอแนะต่อระบบการบริหารจัดการ ต่อการลดการก่อหมอกควันในระดับภูมิภาค ระดับภาครัฐ กระจายไปสู่การจัดการระดับจังหวัดอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติ และนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

มลพิษทางอากาศ หมายถึง การสะสมของควัน หรือฝุ่นละอองในอากาศ ส่วนใหญ่เกิดจากการกำจัดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในลักษณะวิธีการเผา และไฟฟ้า เป็นผลให้ใช้ค่าเฉลี่ยของฝุ่นละอองในชั้นบรรยากาศเกินค่ามาตรฐาน ส่งผลให้ค่า PM2.5 มีความเข้มข้นสูง และผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน

ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง งาน บริการ หรือกิจกรรมที่เกิดจากการทำงานที่ได้ผลผลิต (Outputs) ตามเป้าหมาย และเกิดผลลัพธ์ (Outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผลสัมฤทธิ์ของการนำแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำการตัดสินใจนโยบายที่ได้กระทำไว้ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จและเป็นการร่วมกันทำงานภายใต้กฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร หรือคำพิพากษาของศาลสูงสุด หรือศาลฎีกา ซึ่งตามอุดมคติแล้วการตัดสินใจนโยบาย คือ การบ่งชี้ปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดโครงสร้างกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน เริ่มด้วยการกำหนดกฎพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติการคาดหมายผลลัพธ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ การยินยอมปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมาย การพิจารณาผลกระทบจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เจตนาและไม่ได้เจตนาผลกระทบจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติ และการปรับปรุงกฎระเบียบพื้นฐานที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาริวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าและประมวลแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวทางการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดเชียงราย ปี 2566
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะนโยบายแผนโครงการ แม้จะจัดทำอย่างดีเป็นไปตามหลักวิชาการ แต่ถ้านำไปปฏิบัติไม่ได้หรือนำไปปฏิบัติแล้วเกิดปัญหาอุปสรรคไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ก็ถือได้ว่าไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ตรงข้าม ถ้านำไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับสาธารณชน จึงอาจกล่าวได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อให้เกิดผลดีกับสังคม ดังนั้น ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากจะมีความสำคัญแล้วยังมีความสลับซับซ้อนเพราะเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลรวมถึงองค์กรหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย

ฉะนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงมักประสบปัญหา ทั้งนี้เพราะอาจมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นอุปสรรคหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของรัฐบาล ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ สมรรถนะขององค์กรความเพียงพอของทรัพยากรการยอมรับโครงการในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีผลต่อการสนับสนุนและความร่วมมือปัจจัยเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ

ศุภชัย ยาวะประภาส (2553) ได้อธิบายถึงปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าจากการทบทวนผลงานวิชาการในทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า มีปัจจัย

หลายประการที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

1. ลักษณะนโยบายนั้น ๆ
2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย
3. ความเป็นไปได้ทางการเมือง
4. ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี
5. ความพอเพียงของทรัพยากร
6. ลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ
7. ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
8. กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ล้วนมีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินนโยบายไปปฏิบัติทั้งสิ้น

ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วรเดช จันทรศร (2540) อธิบายถึงรายละเอียดของปฏิสัมพันธ์ความเชื่อมโยงการพึ่งพาตลอดจนความเป็นอิสระขององค์การและบุคคลที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดย ดังนี้

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค ประกอบด้วย การแปลงนโยบายออกเป็นแนวทางปฏิบัติหรือออกมาเป็นแผนงานโครงการต่าง ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือราชการบริหารส่วนกลาง และสองเป็นการทำให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นยอมรับในแนวทางแผนงานหรือโครงการหรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติในลำดับต่อไป การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค เป็นจุดเริ่มต้นที่แท้จริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่นโยบายจากส่วนกลางจะถูกนำมาปฏิบัติในสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างกัน

ขั้นตอนนี้จะมีความเกี่ยวข้องพันกับการยอมรับนโยบายของหน่วยงานระดับท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการปฏิบัติของหน่วยงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ส่วนกลางดำเนินการในขั้นตอนแรกในระดับมหภาคส่วนระดับจุลภาคนี้มีขั้นตอนหลัก คือ

การระดมพลัง (Mobilization) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานระดับท้องถิ่นจะต้องพิจารณา รับนโยบายและแสวงหาความสนับสนุนนโยบายจากท้องถิ่น

การปฏิบัติ (Deliverer Implementation) ครอบคลุมกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้รับการยอมรับออกมาในรูปของการปฏิบัติจริงและการสร้างความต่อเนื่อง ครอบคลุม

การแสวงหาวิธีการที่ทำให้นโยบายถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเข้าเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วิเชียร ชื่นชอบ (2548) กล่าวว่า ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการนโยบาย ทั้งนี้ เพราะการที่นโยบายจะสัมฤทธิ์ผล ตามเจตนารมณ์แล้วนั้นขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นจุดแตกหักที่สำคัญถึงแม้นโยบายที่ถูกกำหนดมาจะดีเลิศเพียงใด แต่หากนำไปปฏิบัติแล้วเกิดความล้มเหลว นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและต่อทรัพยากรของประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติทั้งในด้านกรอบความคิดเชิงทฤษฎีแนวทางการนำนโยบายปฏิบัติปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและตัวแบบในการวิเคราะห์ การนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยจะมองที่ความสามารถขององค์การในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพและกระตุ้นบุคลากร ด้วยการกำหนดสิ่งจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์การสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายขององค์การที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้นเพียงใดได้ขยายความเกี่ยวกับการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางปรับปรุงนโยบายแผนงานและการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้นและสร้างกลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ

การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถขององค์กรไม่ว่าจะเป็นการกระทำ โดยรัฐบาลและเอกชนในการรวบรวมทรัพยากรทางการบริหารในองค์กรให้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย โดยมีกระบวนการซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ การพิจารณาผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาตามเป้าประสงค์ การยินยอมปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมายการพิจารณา ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ของผู้ตัดสินใจนโยบายและหน่วยปฏิบัติงานกิจกรรมในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติของภาครัฐนั้นเป็นกิจวัตร ซึ่งรัฐบาลต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การนำนโยบายไปปฏิบัติการนำนโยบายไปปฏิบัติจะดำเนินไปได้เมื่อมีการลดความเป็นนามธรรมของนโยบายให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยการแปลงนโยบายให้เป็นแผนงาน

โครงการและกิจกรรม ตามลำดับ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถดำเนินการได้ ซึ่งการจะดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มกดดันหน่วยราชการและองค์กรพัฒนาเอกชนที่สนใจในประเด็นนโยบายนั้น ๆ

โดยสรุป จากนักวิชาการต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นขั้นตอนจากนโยบายแปลงไปแผนแผนงานโครงการและกิจกรรม เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติสามารถดำเนินการ ตามได้ตามแผนงานโครงการที่กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ต่อไป

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการเป็นผลต่อเนื่องมาจากขั้นตอน การกำหนดนโยบาย โดยต้องอาศัยองค์กรที่รับผิดชอบทำความเข้าใจหรือศึกษาว่าทำอย่างไรองค์กรหรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติจะสามารถนำ และผลักดันให้ทรัพยากรการบริหารปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จ ได้และสามารถประสานกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายรวมทั้งสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุผลสำเร็จของนโยบาย

วเรศ จันทร์ศร (2540) กล่าวว่า ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนโยบาย ซึ่งได้ทำการศึกษาขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติและแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1.1 ขั้นตอนการแปลงนโยบายแบ่งออกเป็นแนวทางปฏิบัติหรือออกมาในรูปแบบของแผนงานหรือโครงการแล้วแต่กรณี โดยผู้มีหน้าที่ในการแปลงนโยบายจะต้องศึกษาวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับความชัดเจนของนโยบายความสอดคล้องกันในเป้าหมายของนโยบายระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายและการให้ความร่วมมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบความจริงจังในการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ

1.2 ขั้นตอนการยอมรับ (Adopt) ในการทำให้หน่วยงานในระดับภูมิภาคหรือท้องถิ่นยอมรับแนวทางแผนงานโครงการหรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ ลักษณะของหน่วยงานในท้องถิ่นนั้นสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ตลอดจนความขัดแย้งและประโยชน์ที่รัฐบาลจัดสรรให้หน่วยงานในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สร้างความเต็มใจหรือไม่เต็มใจในการยอมรับนโยบายไปปฏิบัติ

2. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro) แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยได้แก่

2.1 ขั้นการระดมพลัง (Mobilization) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องดำเนินการในสองกิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบายและการแสวงหาความสนับสนุนในนโยบายจากท้องถิ่นในการพิจารณารับนโยบายไปปฏิบัตินั้นหน่วยงานท้องถิ่นจะดูถึงความเหมาะสมความสำคัญเร่งด่วนสอดคล้องกับเป้าหมายและสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้เพียงใดก็จะตัดสินใจยอมรับนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาความสนับสนุนจากสมาชิกในท้องถิ่นต่อไป

2.2 ขั้นการปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริงการสร้างความสำเร็จขึ้นอยู่กับการแสวงหาวิธีการในการปรับแนวทางการปฏิบัติปรับโครงการหรือแผนงานให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละช่วงเวลา

2.3 ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงการแสวงหาวิธีการที่จะทำให้นโยบายนั้นถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเข้าเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารระดับท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ชักจูงให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบาย ดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและจะต้องหาทางแปลงนโยบายนั้นให้เป็นภารกิจหลักประจำวันของผู้ปฏิบัติ โดยตลอดเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความผูกพันและยอมรับต่อโครงการหรือแผนงานมีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มที่ เสมือนเป็นภารกิจประจำวันของตนเองอันจะส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตลอดไป

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro) มักเน้นรูปแบบรัฐบาลที่มีการใช้อำนาจอธิปไตยแบบรวมอำนาจการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงเป็นการรวมอำนาจรัฐไว้ที่หน่วยงานระดับชาติหรือระดับมหภาค ประกอบด้วย ขั้นตอนย่อย คือ ขั้นตอนการแปลงนโยบายและขั้นตอนการยอมรับส่วนขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคเกิดเมื่อหน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่นยอมรับแนวทาง/แผนงาน/โครงการและนำไปปฏิบัติ โดยดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวทางที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนดมาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ประกอบด้วย ขั้นตอนย่อยคือขั้นการระดมพลังขั้นการปฏิบัติและขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง

ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น

แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบตัวแบบนี้พัฒนาโดย Van Meter and Van Horn (1976 อ้างอิงใน ธนดล สุวรรณนิกษะ, 2563) ได้กล่าวถึงตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อปี ค.ศ. 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process A Conceptual Framework” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งได้ตั้งชื่อตัวแบบนี้ว่า “A Model of the Policy Implementation Process” ตัวแบบนี้เป็นการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบทั่วไป ซึ่งเป็นผลงานของแวน มีเตอร์ (Van Meter) และแวน ฮอร์น (VanHorn) ที่พัฒนามาจากตัวแบบการวิเคราะห์ระบบการเมืองของอีสตัน (Easton) ผสมกับการนำผลการศึกษาทางทฤษฎีองค์การที่ส่งผลหรือเกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานมาประยุกต์เข้าด้วยกัน ตัวแบบนี้ แม้จะไม่ใช้เป็นการพยายามแปรโดยตรงที่จะประสานตัวแบบต่าง ๆ ตามหัวแนวทางข้างต้นก็ตาม แต่กรอบของตัวแบบก็ได้รวมตัวแปรบางส่วนของตัวแบบอื่น ๆ เข้าไว้ด้วยกันมากพอที่จะช่วยให้การศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในลักษณะที่กว้างกว่าตัวแบบอื่น

องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบ ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนโยบายสาธารณะ เนื่องจากเป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินการของนโยบาย เพื่อให้สามารถบรรลุผลตามที่ต้องการได้ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ดีควรมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางของนโยบายให้เข้าใจได้ง่าย และไม่คลุมเครือ การกำหนดเป้าหมายและแนวทางของนโยบายที่สามารถวัดผลได้ เพื่อประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย การกำหนดเป้าหมายและแนวทางของนโยบายที่สามารถปฏิบัติได้จริง และไม่ขัดต่อข้อจำกัดต่าง ๆ การกำหนดเป้าหมายและแนวทางของนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องกัน และสามารถบรรลุเป้าหมายของนโยบายได้ในที่สุด

2. ด้านทรัพยากรของนโยบาย หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินนโยบายสาธารณะ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากรของนโยบายสามารถจำแนกได้ออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่

ทรัพยากรด้านวัตถุ ได้แก่ เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินการของนโยบาย

ทรัพยากรด้านบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการดำเนินงานของนโยบาย

ทรัพยากรของนโยบายมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของนโยบาย เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินนโยบายให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หากนโยบายมีทรัพยากรเพียงพอและเหมาะสม

3. ด้านปริมาณและคุณภาพของนโยบาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนโยบาย สาธารณะ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย ปริมาณของนโยบาย หมายถึง จำนวนของนโยบายที่รัฐบาลกำหนดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของประชาชน ในขณะที่คุณภาพของนโยบายหมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบายในการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ปริมาณของนโยบายที่มากเกินไปอาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การขาดแคลนทรัพยากรในการดำเนินการของนโยบาย การซ้ำซ้อนของนโยบาย การขาดความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และความยากลำบากในการติดตามประเมินผลของนโยบาย ในทางกลับกัน ปริมาณของนโยบายที่น้อยเกินไปอาจทำให้รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น รัฐบาลควรกำหนดปริมาณของนโยบายอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัญหาและความต้องการของประชาชน ทรัพยากรที่รัฐบาลมีอยู่ และความเป็นไปได้ในการดำเนินการของนโยบาย

4. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร หมายถึง กระบวนการในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ทศนคติ และการกระทำระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารระหว่างองค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กรต่าง ๆ เนื่องจากช่วยให้องค์กรต่าง ๆ สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ด้านลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์การที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ด้านหลัก ๆ ได้แก่ รูปแบบโครงสร้างขององค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การ ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานขององค์การ ซึ่งรวมถึงทรัพยากรด้านวัตถุ ทรัพยากรด้านบุคคล และทรัพยากรด้านข้อมูลข่าวสาร

6. ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การที่ผู้นำนโยบายได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้ที่มิหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือประชาชนทั่วไป ความร่วมมือหรือการตอบสนองนี้

มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก เพราะหากไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายก็ยากที่จะประสบความสำเร็จได้

ธนดล สุวรรณนิกษะ (2563) กล่าวว่า จุดเด่นของตัวแบบ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้ตั้งข้อสังเกตในการนำตัวแบบไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 3 ประการ คือ

1. กระบวนการสื่อสาร ถือได้ว่าเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารระหว่างหน่วยงานและกิจกรรมการส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการยอมรับในตัวผู้ปฏิบัติ

2. ปัญหาด้านความสามารถ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้กล่าวว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับความสามารถของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่าสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้หรือไม่ ปัญหาด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบายการสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง

3. ความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติไม่ยอมรับในสิ่งที่ต้องทำ ปัญหานี้จะเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์

กรมวิจัยและพัฒนาการศึกษา (2562) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึงระดับความสามารถของบุคคลในการแสดงพฤติกรรม หรือปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้ แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถนะที่บุคคลพึงมี

ทัศนีย์ โรจนพรพรรณ (2558) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ผลลัพธ์หรือผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการหรือการดำเนินงานของสิ่งที่ถูกพิจารณา เช่น ผลสัมฤทธิ์ของยา หมายถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับร่างกายหลังจากการใช้ยานั้น หรือผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอน หมายถึงผลลัพธ์หรือผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากการศึกษาและการสอนได้เสร็จสิ้น ในทางทฤษฎี ผลสัมฤทธิ์มักถูกนำมาใช้ในหลายส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น ในเคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา และก่อนหน้านี้นั้นเป็นที่รู้จักในคณิตศาสตร์ด้วย โดยเฉพาะในบทความวิชาการของการดำเนินงานวิจัยและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า "ผลสัมฤทธิ์" ในภาควิชาฟิสิกส์อาจหมายถึงผลของการ

กระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ของวัตถุหรือแรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของแรงที่มีต่อวัตถุ นั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นไปได้ในรูปของการเคลื่อนที่ แรงที่ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงในทิศทางของการเคลื่อนที่ เป็นต้น

ลักษณะของผลสัมฤทธิ์ (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2565) ประกอบด้วย

1. เป็นสิ่งที่วัดได้: ผลสัมฤทธิ์สามารถวัดได้โดยเครื่องมือวัดผลต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินผล การวัดผลเชิงปฏิบัติ
2. เป็นสิ่งที่เปรียบเทียบได้: ผลสัมฤทธิ์ของบุคคลสามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน คะแนนเฉลี่ย หรือผลสัมฤทธิ์ของบุคคลอื่น
3. เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้: ผลสัมฤทธิ์ของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ พัฒนาได้ หรือเสื่อมถอยได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม

ศุภชัย อมรวิวัฒน์ (2556) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจนในการวัด ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความรับผิดชอบต่อประชาชน ดังนั้น การสร้างกรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานราชการโดยมีแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานราชการ มากำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักจึงเป็นสิ่งจำเป็น และเพื่อช่วยให้มีการพิจารณาองค์กรจากทุกมุมมองอย่างครบถ้วน และป้องกันความเบี่ยงเบนซึ่งกรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของหน่วยงานราชการสามารถพิจารณาจากมุมมอง จำนวน 4 ด้าน คือ

1. ด้านประสิทธิภาพ เป็นการพิจารณาความสำคัญของการประหยัดทรัพยากรทางการบริหาร ความคุ้มค่าของเงินงบประมาณที่ใช้ ความสามารถของการให้บริการเทียบกับผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา รวมถึงการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ
2. ด้านประสิทธิผล เป็นการพิจารณาย้อนกลับไปที่โครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงาน ทรัพยากรบุคคล ความสามารถหลักขององค์กร วัฒนธรรม และค่านิยม ความรู้ความสามารถของบุคลากร ทักษะ จริยธรรม ขวัญกำลังใจ
3. ด้านคุณภาพการให้บริการ เป็นการพิจารณาหน่วยงานราชการในมุมมองของประชาชนซึ่งเป็น ผู้บริการและสาธารณชนทั่วไปที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมภายนอกหน่วยงานราชการ เช่น เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรัฐบาล หน่วยงานราชการอื่น ๆ รัฐวิสาหกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เป็นต้น
4. ด้านการพัฒนาองค์กร เป็นการพิจารณาความสามารถของหน่วยงานราชการต่อความเปลี่ยนแปลง โดยเป็นการมองไปในอนาคตว่าองค์กรควรริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไร เพื่อให้สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งกว่าเดิม เช่น การพัฒนาระบบงาน

การสร้างเครือข่าย ระบบการตรวจค้น ข้อมูล ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ งานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความสำคัญและความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลชุมชนหรือองค์การในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่มและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

การให้ความหมายคำจำกัดความการมีส่วนร่วม มีมากมายหลายทัศนะ มีทั้งความหมายกว้างและความหมายแคบ ในบริบทของลักษณะงาน ในแง่มุมมองประเด็นต่าง ๆ แต่ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันในแง่ของการพัฒนา “การมีส่วนร่วม” (Participation) หมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้กับประชาชนทั้งส่วนบุคคลกลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องแล้วแต่กรณี

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การหมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการร่วมคิดร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน รวมทั้งร่วมรับผลประโยชน์หรือผลกระทบจากการพัฒนา

แนวคิดลักษณะการมีส่วนร่วม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2556) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถจำแนกตามลักษณะงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการได้ หลายลักษณะทั้งในด้านบริหารจัดการด้านการเมืองการพัฒนาชุมชนรวมถึงด้านบริบทของการมีส่วนร่วมซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดและทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ หลากหลายประการ ได้แก่

ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนทางด้านการเมือง Bryant and White แบ่งกรณีการมีส่วนร่วมเป็น 3 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมในระดับแนวนอน (Horizontal forms of participation) เป็นการมีส่วนร่วมแบบดั้งเดิมที่กำหนดโดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือพฤติกรรมทางการเมืองเช่นการเลือกตั้งการรณรงค์หาเสียงกิจกรรมกลุ่มผลประโยชน์การแนะนำชักชวน การมีส่วนร่วมแบบนี้ประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมในความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในแนวตั้ง (Vertical forms of participation) เกิดในช่วงต่อจากแบบที่ 1 การมีส่วนร่วมในแนวตั้งเป็นการที่ประชาชนมีความสัมพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ กับผู้นำหรือเจ้าหน้าที่เพื่อได้รับผลประโยชน์จากกันและกัน

3. การมีส่วนร่วมในการบริหาร (Participation in administrative process) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นทั้งแนวนอนและแนวตั้งอาจเป็นการออกแบบของกิจกรรมที่กลุ่มผลประโยชน์กำหนดการตัดสินใจในการบริหารหรือแลกเปลี่ยนแต่มีการเข้าไปร่วมมากกว่า 2 แบบข้างต้น เช่นการตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีการวางแผนทำกิจกรรมมุ่งหลังคาบ้านร่วมกัน การวางแผนการตลาด การเข้าร่วมรับการฝึกอบรม

สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มีลักษณะแตกต่างกันไปทั้งนี้ทั้งนั้นอยู่กับกิจกรรมที่ดำเนินการโดยลักษณะการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่ปรากฏ เช่น การร่วมคิด ร่วมศึกษา วางแผนดำเนินการตัดสินใจ ควบคุมติดตาม ประเมินผลร่วมลงทุน และร่วมรับผลประโยชน์ซึ่งสามารถดำเนินการโดยผ่านช่องทางทั้งทางตรง และทางอ้อม

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ชุมพล ศรีสวัสดิ์ (2552) กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามมิติระดับการมีส่วนร่วมใน 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้อยอำนาจกว่ามีทรัพยากรหรือความรู้ด้อยกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการ กำหนดนโยบายของรัฐโดยไม่รู้ความต้องการของประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียง ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น

3. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาด้วยความเท่าเทียมกันทุกฝ่าย จัดเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริงของประชาชน ตามแนวความคิดและหลักการพัฒนาชุมชน เมื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้จะสนับสนุน และส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้
2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด
3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล
4. การนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขา ก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยิ่งอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย
5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้
6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน และเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน
7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้
8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ

รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำและทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทวิตักต์ ศรีทองสุข (2559) กล่าวว่า เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 3 ประการ คือ

1. การมีอิสรภาพในการเข้าร่วม หมายถึง การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ
2. ความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ทุกคนที่เข้าร่วมต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน
3. ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง มีความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ แต่หากกิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ก็จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การสหประชาชาติ (2551) กล่าวว่า การแบ่งระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกต คือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ
2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับชั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น
3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่างๆ เช่น การจัดประชุมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อनुญาไตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติ และการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์ และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (มาตรา 165)

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิด และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. โครงสร้างกฎหมายและกระบวนการนโยบายยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ
3. การขาดแคลนผู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองและความพร้อมของประชาชน
5. ปัญหาด้านความพร้อมของภาครัฐ
6. การไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ที่จะบอกให้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมแล้วหรือยัง หรือหน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานให้ดีขึ้นได้เพราะไม่มีมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน

แนวทางการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดเชียงราย ปี 2566

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าหมอกควัน และฝุ่นละออง ประจำปี 2566 การเตรียมการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควันและฝุ่นละออง PM2.5 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง ปี 2566 มุ่งเน้นการยกระดับความเข้มงวดการดำเนินงานตามหลักการ 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่เมือง พื้นที่ป่า และพื้นที่เกษตรกรรม 7 มาตรการ ตามกรอบ “สื่อสารเชิงรุก ยกระดับปฏิบัติการ สร้างการมีส่วนร่วม” ภายใต้แผน เฉพาะกิจฯ ซึ่งประกอบด้วย

1. เร่งรัดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและแจ้งเตือนล่วงหน้า 7 วัน ทุกพื้นที่
2. ยกระดับมาตรการการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. ยกระดับการบริหารจัดการเชื้อเพลิงแบบครบวงจร (ชิงเก็บ ลดเผา และ Burn Check)
4. กำกับดูแลการดำเนินการในทุกระดับอย่างเข้มงวด ติดตามผลการดำเนินการและประเมินสถานการณ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
5. ลดจุดความร้อน ป้องกันและควบคุมการเกิดไฟในทุกพื้นที่ และพัฒนาระบบพยากรณ์ ความรุนแรงและอันตรายของไฟ (Fire Danger Rating System: FDRS) มีประสิทธิภาพสูงสุด
6. ผลักดันกลไกระหว่างประเทศ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษข้ามแดน
7. ให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ ไฟป่า และฝุ่นละออง
8. เร่งสื่อสาร ทำความเข้าใจกับประชาชนทั้งในพื้นที่เมือง พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ป่า ว่า PM2.5 เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี แต่จะต้องเข้มงวดกวดขันมาตรการเป็นพิเศษในช่วงที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย
9. พื้นที่ในเมือง เนื่องจาก PM2.5 เกิดขึ้นต่อเนื่องและจะมีความรุนแรงในช่วงที่ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทย โดยแหล่งกำเนิดของ PM2.5 ส่วนใหญ่ มาจากรถยนต์ดีเซล ทั้งดีเซลขนาดเล็ก เช่น รถกระบะ รวมถึงรถบรรทุก ดังนั้นการกำหนด มาตรการ ขอให้เน้นการควบคุมแหล่งกำเนิด ประเภทยานพาหนะ โดยการขอความร่วมมือ บริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน นำน้ำมันกำมะถันต่ำออกมาขายในราคาปกติ ช่วงวิกฤต การขอความร่วมมือประชาชนบำรุงรักษาเครื่องยนต์ ซึ่งสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับค่ายรถยนต์มีโครงการตรวจให้บริการในราคาพิเศษ

10. พื้นที่นอกเมือง แหล่งกำเนิดหลักของฝุ่นละอองจะมาจากการเผาในที่โล่ง ดังนั้นจะต้องเน้นการควบคุมแหล่งกำเนิดประเภทการเผาในที่โล่งในพื้นที่ป่า โดยเฉพาะใน 17 จังหวัดภาคเหนือ

11. การพยากรณ์สภาพอุตุนิยมวิทยาและการแจ้งเตือนสถานการณ์ ในปีนี้ขอให้กรมอุตุนิยมวิทยาพยากรณ์สภาพอุตุนิยมวิทยาที่จะส่งผลต่อสถานการณ์ฝุ่นละออง เพื่อกระทรวงทรัพยากรฯ โดยกรมควบคุมมลพิษ จะสามารถคาดการณ์และแจ้งเตือนให้ประชาชนรับทราบแนวโน้มสถานการณ์ฝุ่นละอองล่วงหน้า เพื่อจะได้สามารถป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพได้

12. การบูรณาการร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคราชการ หน่วยงานต่าง ๆ และสื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นจึงขอความร่วมมือในการสื่อสารนำเสนอข้อมูล สถานการณ์ฝุ่นละออง PM2.5 โดยใช้ตัวเลขที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพอากาศ (ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง) เพื่อหลีกเลี่ยงการสร้างความตื่นตระหนก โดยขอให้ตรวจสอบข้อมูลฝุ่นละออง PM2.5 ผ่านแอปพลิเคชัน Air4Thai ที่สามารถบ่งชี้ผลกระทบของ PM2.5 ต่อสุขภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง

13. ขอให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้มงวดการดำเนินงานมาตรการตามแผนเฉพาะกิจ เพื่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ภายใต้แนวคิด “สื่อสารเชิงรุก ยกระดับปฏิบัติการ สร้างการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน โดยเฉพาะภาครัฐที่จะต้องเป็นตัวอย่างให้กับประชาชน เช่น การเข้มงวด ตรวจวัดควันดำรถราชการ เป็นต้น

14. การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ สนับสนุนการบริหารจัดการ เช่น การคาดการณ์การลุกลามของไฟป่าโดยใช้ระบบ FDRS เป็นต้น

15. การเตรียมการรับมือหมอกควันข้ามแดน ขอให้กรมควบคุมมลพิษประสานกระทรวงการต่างประเทศ/สำนักงานเลขาธิการอาเซียน กรณีเมื่อประเทศไทยได้รับผลกระทบจากหมอกควันข้ามแดนเพื่อให้สำนักงานเลขาธิการอาเซียนขอความร่วมมือกับรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านในการควบคุมการเผาในที่โล่ง/จุดความร้อนตามกลไกข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่จังหวัด ในเชิงรุก ดังนี้

มาตรการ “4 พื้นที่ 5 มาตรการบริหารจัดการ”

1. มาตรการเชิงพื้นที่ ให้แบ่งพื้นที่เป็น 4 พื้นที่ ได้แก่

พื้นที่ป่าสงวน/ป่าอนุรักษ์ ให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เป็นหน่วยรับผิดชอบในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการ

ควบคุมไฟฟ้า โดยจัดทำแนวป้องกันไฟ การจัดทำลวดลายตระเวนให้สนธิกำลังเจ้าหน้าที่จากทุกหน่วยงานและอาสาสมัครภาคประชาชน การประกาศเขตพื้นที่ห้ามเผา พร้อมทั้งบูรณาการประสานการปฏิบัติกับหน่วยทหารและกองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่อย่างใกล้ชิด เพื่อร่วมปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้า ตลอดจนให้ผู้นำท้องที่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สร้างกฎกติกาการห้ามเผาป่าขึ้นมาบังคับใช้กันเองในหมู่บ้าน/ชุมชน และจัดทำบัญชีผู้มีพฤติกรรมเผาป่าเพื่อหาของป่าและล่าสัตว์

พื้นที่เกษตรกรรม ให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่เป็นหน่วยรับผิดชอบในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร การห้ามเผาเด็ดขาด และการรณรงค์ให้มีการใช้สารย่อยสลายหรือไถกลบตอซังข้าว/ข้าวโพด/ซากวัชพืชฤดูแล้ง และการแปรวัสดุการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การทำสารชีวมวล การทำปุ๋ยหมัก การทำอาหารสัตว์ ตลอดจนให้ผู้นำท้องที่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จัดอาสาสมัครเผ่าระวังไม่ให้เกษตรกรลักลอบเผา

พื้นที่ชุมชน/เมือง ให้จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดกฎกติการ่วมกันของชุมชน โดยใช้กลไกพระราชรัฐในการเผ่าระวังป้องกันการเผาในพื้นที่ชุมชน/เมือง และให้จัดชุดปฏิบัติการประจำตำบล/หมู่บ้าน เข้าร่วมประชุมชี้แจงกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทราบมาตรการและแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันของจังหวัด

พื้นที่ริมทาง ให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงคมนาคมในพื้นที่เป็นหน่วยรับผิดชอบในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการจัดกำลังอาสาสมัครภาคประชาชนทำการลาดตระเวน เผ่าระวัง และกำจัดเศษวัสดุ ขยะ ใบไม้แห้งที่เป็นเชื้อเพลิงในพื้นที่ริมทาง เพื่อไม่ให้มีเชื้อไฟและใช้เป็นแนวกันไฟ

2. มาตรการบริหารจัดการ 5 มาตรการ ได้แก่

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ฯ อำเภอ และจังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวก สั่งการ ระดมสรรพกำลัง ทรัพยากร และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตามระบบบัญชาการเหตุการณ์เพื่อให้การควบคุมแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ระดับท้องถิ่น โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ และมอบหมายให้ที่ทำการปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นทุกแห่ง เป็นหน่วยรับผิดชอบ

ระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอ/ผู้อำนวยการอำเภอ เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ และมอบหมายให้ที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นหน่วยรับผิดชอบ

ระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้อำนวยการจังหวัด เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ และมอบหมายให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก

สร้างความตระหนักรู้ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้กับประชาชนให้ทราบถึงมาตรการการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน การห้ามการเผาป่าหรือเศษวัสดุทางการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันของพื้นที่ เช่น การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ การจัดชุดปฏิบัติการประจำหมู่บ้าน เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน นักเรียนและเยาวชน

ลดปริมาณเชื้อเพลิง ให้จัดทำแนวกันไฟ การควบคุมการเผา รวมทั้งส่งเสริมการใช้สารหมักชีวภาพเพื่อย่อยสลายตอซัง และการนำเศษวัสดุทางการเกษตรมาทำอาหารสัตว์ ตลอดจนแจ้งอำเภอให้กำชับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน สอดส่อง ตักเตือน ห้ามปราบผู้ที่จุดไฟเผาเศษวัสดุทางการเกษตร โดยเฉพาะตามเขตรอยต่อระหว่างชุมชนกับเขตป่าไม้

การบังคับใช้กฎหมาย ให้จังหวัดกำชับเจ้าพนักงานตามกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยทำการจับกุมผู้กระทำความผิดที่ลักลอบเผาในพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชน/เมือง และพื้นที่ริมทาง

ทีมประจักษ์รัฐ ให้บูรณาการทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐราชการ หน่วยทหาร ภาคประชาชน ภาคเอกชน อาสาสมัคร มูลนิธิ ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและกำหนดแนวทางมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เช่น การกำหนดกติกาห้ามการเผาของหมู่บ้าน การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการป้องกันแก้ไขปัญหา เป็นต้น

แผนการปฏิบัติงาน

จังหวัดเชียงราย แบ่งห้วงระยะเวลาปฏิบัติงานออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะเตรียมความพร้อม (เดือนพฤศจิกายน 2565-วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566)

ระยะที่ 2 ระยะเผชิญเหตุ (วันที่ 15 กุมภาพันธ์-15 เมษายน 2566)

ระยะที่ 3 ระยะฟื้นฟู (วันที่ 16 เมษายน-30 กันยายน 2566)

การบัญชาการเหตุการณ์ การรับแจ้งเหตุไฟป่า และการติดตามเฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน ปี 2564-2565

จังหวัดเชียงราย จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ศูนย์รับแจ้งเหตุไฟป่า และศูนย์การติดตามเฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์ ดังนี้

ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน จังหวัดเชียงราย ศูนย์รับแจ้งเหตุไฟฟ้า ศูนย์ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควัน ขั้นตอนรับแจ้งเหตุไฟฟ้าและการเผาทุกชนิด

ขั้นตอนการแจ้งเตือนภัย กระบวนการ ระดับการเตือนภัย สีสัญลักษณ์

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย จะแจ้งเตือนภัยไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยท้องถิ่นในพื้นที่ที่คาดว่าจะเกิดภัย หน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย โดยกำหนดการแจ้งเตือนภัยและความหมายของสีการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า ดังนี้

สีแดง หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะอันตรายสูงสุด ให้อาศัยอยู่แต่ในสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามขอสั่งการ

สีส้ม หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสูง เจ้าหน้าที่กำลังดำเนินการควบคุมสถานการณ์ ให้อพยพไปยังสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด

สีเหลือง หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มที่สถานการณ์จะรุนแรงมากขึ้น ให้จัดเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ

สีน้ำเงิน หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเฝ้าระวัง ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด ตลอด 24 ชั่วโมง

สีเขียว หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะปกติ ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ

การจัดตั้งศูนย์พักพิง และการบริหารจัดการศูนย์พักพิง

กรณีมีความจำเป็นต้องการจัดตั้งศูนย์พักพิง การสนับสนุนด้านอาหาร น้ำดื่ม ยา รักษาโรค และสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ในศูนย์พักพิง และการบริหารจัดการศูนย์พักพิง มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก โดยมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยประสานงาน และมีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยสนับสนุนด้านต่าง ๆ

การบริหารทรัพยากรเครื่องมือ เครื่องจักรกล

กรณีมีความจำเป็นต้องทรัพยากรเครื่องมือ เครื่องจักรกล ในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันให้ถือปฏิบัติดังนี้

ในระดับอำเภอ ให้นายอำเภอ ระดมทรัพยากรเครื่องมือ เครื่องจักรกล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอ

ในระดับจังหวัด มอบหมายให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ในการประสานขอรับสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักรกล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยทหาร

การประชาสัมพันธ์ในภาวะฉุกเฉินตามมาตรการสร้างความตระหนัก

โดยประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนรับทราบนโยบายและแนวทางการดำเนินการของรัฐบาล การดำเนินการของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเผยแพร่ข่าวสารในทางลบ และให้เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มอบหมายให้สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

การรักษาความสงบเรียบร้อย อาชญากรรม มอบหมายให้ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

การให้ความช่วยเหลือและดูแลผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควัน และโรคทางเดินหายใจ มอบหมายให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

การให้ความช่วยเหลือบ้านเรือนหรือพื้นที่การเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากไฟ มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ และภาคเอกชน ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามอำนาจหน้าที่และระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุดชีวี ชมงานดี (2554) ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการลดหมอกควันตำบลขุนยวม โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ผลในการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่า คนในชุมชนมีความคิดเห็นอย่างไรกับไฟป่าและ หมอกควันโดยการให้นิยามความหมายว่า “ไฟป่าและหมอกควันเป็นเรื่องเดียวกันเป็นปัญหากับชุมชน โดยตรง ซึ่งแยกความหมายได้ว่า ไฟป่าเป็นไฟที่ถูกจุดขึ้นมาแบบไม่มีการควบคุม ทำให้ลุกลามและไม่ สามารถจัดการได้ ทำให้เกิดหมอกควันจำนวนมากมหาศาล โดยภาพรวมทั้งตำบลให้ความเห็นคิดเช่นนี้ เป็นสัดส่วน 88.89% และมองว่าที่แท้จริงแล้วสาเหตุของการเกิดหมอกควันและไฟป่านั้น เกิด ขึ้นมาจาก 2 เรื่องหลัก ได้แก่ ความจำเป็นที่จะต้องเผาและไม่สามารรถห้ามหมอกควันได้ อันได้แก่ การทำการเกษตรกรรม และการเผาเพื่อหาอาหารจากป่า คิดเป็น 52% เป็นต้น และเรื่องที่ 2 คือ การเผาที่ไม่ได้มีความจำเป็นใด ๆ แต่เผาเพราะเหตุผลนำเข้าสู่สภาพจิตใจในช่วงนั้นแตกต่างกันไป (ตั้งใจกลั่นแกล้ง และประมาท) เช่น อยากแกล้งอาสาสมัครดับไฟป่าแต่ละหมู่บ้าน อยากทำทนาย

อำนาจรัฐ ไม่รู้เรื่องอะไร อยากเผาก็เผา เข้าป่าก่อไฟแล้วไม่ยอมดับไฟ การทิ้งก้นบุหรี่ พุทธิกรรมอื่น ๆ คิดเป็น 48%

ระดับความรุนแรงของไฟป่านั้น รุนแรงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2553 ความรุนแรงที่วามนี้ ถูกชี้วัดด้วยตัวชี้วัดที่พัฒนาเองจากคนในชุมชน ได้แก่ ความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงของวงจรอาหาร และการเจ็บป่วยของคนในชุมชน โดยระดับความรุนแรงชุมชนมองว่าอยู่ในขั้นรุนแรงมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วน 52.0%

ศักยภาพและทุนเดิมของชุมชนในการจัดการไฟป่าและหมอกควันเพื่อลดปริมาณหมอกควัน เช่น ความเชื่อ รูปแบบการผลิตที่ทำแนวกันไฟรอบพื้นที่ไร่หมุนเวียน การทำแนวกันไฟรอบพื้นที่ป่า สำคัญ ๆ ของชุมชน เช่น ป่าต้นน้ำปะปา ป่าช้า ป่าเดปอ ป่าอนุรักษ การสนับสนุนงบประมาณให้กับ ชุมชนของหน่วยงานรัฐ เช่น อบต.ขุนยวม ส่วนการปกครองระดับอำเภอขุนยวม สำนักงาน ทรพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น รวมถึงความรู้ต่าง ๆ ที่ชุมชนได้รับ โดยเฉพาะความรู้ ทางวิชาการที่ถูกส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้เป็นประจำทุกปี เช่น เทคนิคการทำแนวกันไฟ และกลไก อาสาสมัครที่เกิดขึ้นในชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นทุนเดิมที่สำคัญ สำหรับวางแผนปฏิบัติการในช่วงต่อไป

แนวทางในการจัดการต่อเนื่องในหลายระดับ เช่นระดับชุมชน สร้างชุดความรู้ สร้างความตระหนักให้ชุมชนเข้าใจอย่างแท้จริง สร้างกลุ่มและเครือข่าย ระดับตำบลจัดกลไกในระดับตำบล การบูรณาการงานของหน่วยงานต้องเกิดขึ้น ในส่วน อบต. คือ การผลักดันให้เกิดเป็นข้อบัญญัติตำบลว่าด้วยการจัดการหมอกควันและไฟป่า เป็นต้น

พัชรพร ทิมวัฒน์ (2560) ศึกษาความร่วมมือในการจัดการปัญหามลพิษจากหมอกควัน ของประเทศเพื่อนบ้านที่ข้ามแดนมาสู่ประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควัน ข้ามแดน พบว่า ปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามแดนที่ส่งผลกระทบต่อมายาวนานก็ยังคงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เนื่องจาก หลักการ ASEAN Way ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหา มลพิษจากหมอกควันข้ามแดนของอาเซียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในการไม่มีสถานะทาง กฎหมายที่แท้จริงในการบังคับ หรือลงโทษประเทศภาคีที่กระทำผิดได้ สะท้อนผ่านความไม่ สมบูรณ์ของข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ประกอบกับการคำนึงถึง ผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศภาคีสมาชิกเป็นหลัก ทั้งทางการรักษาความมั่นคงของประเทศทำให้ ประเทศภาคีไม่ยินยอมเปิดเผยข้อมูลแผนที่จากการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่พื้นที่สัมปทาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการคาดการณ์และหาผู้กระทำผิดที่ก่อให้เกิดไฟป่าและมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนได้ทำให้ประเทศไทยซึ่งอยู่ในลักษณะการตั้งรับกับปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ไม่สามารถยุติปัญหาให้หมดไปได้เช่นกัน

ศิริพันธ์ หล่อตระกูล และคณะ (2559) ศึกษารูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี) ด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านมาตรการการควบคุมประเมินผล ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และด้านสมรรถนะขององค์การ ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้แก่ ด้านการพัฒนาคนและสังคม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาองค์กรและพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

รัชดาภรณ์ บุญสาระวัง (2560) การพัฒนารูปแบบความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า จังหวัดลำปาง พบว่า การแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและยั่งยืนในอนาคต ควรเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคนในพื้นที่เพื่อให้เกิดจิตสำนึก และมีความตระหนักต่อผลกระทบที่เกิดจากฝุ่นควันและไฟป่าให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเวทีในระดับพื้นที่ได้สะท้อนความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่เช่นประเด็น “ประชาชนยังไม่เห็นว่าปัญหาหมอกควันและไฟป่าเป็นปัญหา” ดังนั้นแนวทางการป้องกันปัญหาที่สำคัญ คือ การสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน ให้เห็นความสำคัญและมีจิตสำนึกที่จะร่วมมือแก้ไขปัญหาก่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ควรเน้นและให้ความสำคัญต่อกระบวนการนี้เป็นหลัก การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ควรทำอย่างจริงจังและมีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งควรบูรณาการทั้งงาน และงบประมาณ ซึ่งที่ผ่านยังมีการดำเนินงานที่แยกส่วนและซ้ำซ้อนทำให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่น้อย ผลักดันให้ระดับพื้นที่เป็นศูนย์บริหารจัดการลดการเผา เนื่องจากมาตรการประกาศห้ามเผา ได้ผลในบางพื้นที่ แต่อาจไม่ได้ผลในอีกพื้นที่เนื่องจากสภาพของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน เชื้อเพลิงแห้งซ้ำเร็วแตกต่างกัน สาเหตุการเผาแตกต่างกัน ดังนั้นหากผลักดันให้ระดับอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นผู้กำหนดวันห้ามเผาและมีการบริหารจัดการ

วิจารณ์ สิมานายา (2560) ศึกษามลพิษจากหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ: ปัญหาและแนวทาง พบว่า ปัญหาหมอกควันในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยเป็นปัญหาสำคัญเนื่องจากส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ได้แก่ ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ รวมทั้งทำให้เกิดความเสียหายต่ออาคารบ้านเรือน เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน บดบังทัศนวิสัย และเป็นอุปสรรคในการคมนาคมและขนส่ง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศป่าไม้ รวมทั้งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวที่เป็นระบบเศรษฐกิจที่สำคัญของพื้นที่ ซึ่งความรุนแรงของปัญหาโดยทั่วไปปรากฏชัดเจนในช่วงหน้าแล้ง (ธันวาคม-เมษายน) ของทุกปี ที่มีสภาวะอากาศที่แห้งและนิ่ง ทำให้ฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นาน นอกจากนี้ยังพบว่าปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเพิ่มขึ้น เนื่องจากความแห้งแล้งที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของไฟป่า ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าว เกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน สำหรับปี ที่มีฝนตกน้อยหรือเกิดภาวะแห้งแล้งจะทำให้การชะล้างหมอกควันหรือฝุ่นที่แขวนลอยในอากาศเป็นไปได้น้อย ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2550 ภาคเหนือตอนบนประสบปัญหาหมอกควันที่รุนแรงมาก พบว่า ระดับหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กได้ขึ้นสูงอย่างมากต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา 3-4 สัปดาห์ ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการรวมถึงการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผลต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่โดยตรงปัญหามลพิษหมอกควันและไฟป่า ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย จากการเผาในที่โล่งในพื้นที่เกษตรและพื้นที่ป่า เป็นปัญหาที่มีความสำคัญระดับชาติ จึงจำเป็นต้องบูรณาการทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือและสนับสนุน เพื่อให้การป้องกันและควบคุมไฟป่า เพื่อให้การเผาในที่โล่งและการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในพื้นที่ 8 จังหวัดในภาคเหนือตอนบน ซึ่งประสบกับวิกฤติสถานการณ์หมอกควันในช่วงปี 2550-2553 จึงต้องมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายั่งยืนและให้ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควัน จะต้องประกอบด้วย การเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่ และรายงานข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง สำหรับกรณีมลพิษหมอกควันข้ามแดนจะต้องประสานเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียน เรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนในพื้นที่อนุภูมิภาคแม่โขง ควบคู่ไปกับจัดฝึกอบรมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้นักเรียน นักศึกษา และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดลอมหมู่บ้าน มีจิตสำนึกในการช่วยควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างต่อเนื่องรวมทั้งจัดฝึกอบรมทหาร ตำรวจ และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการต่อสู้และดับไฟป่า และการจัดตั้งงบประมาณประจำปีให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน โดยเฉพาะการดำเนินงานตามแผนการถ่ายโอนภารกิจการควบคุมไฟป่าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการประสานดำเนินการระหว่างกลุ่มจังหวัด และจังหวัด กำหนดแผนงาน และจัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน แบบบูรณาการ พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ถือการควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตรเป็นหนึ่งในภารกิจหลัก และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการเกษตรปลอดการเผา ศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา และการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร โดยการบดย่อยเศษกิ่งไม้ใบไม้และหมักทำปุ๋ยหรือผลิตพลังงานชีวมวล เป็นต้น

นิพิฐพนธ์ ลิ้มถนตชัย (2561) ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและอุปสรรค ของการมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐและ ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน 3) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบของไฟป่าและปัญหาหมอก ควันในพื้นที่อุทยานแห่งชาติสุเทพ-ปุย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการสัมภาษณ์ผู้มีส่วน ได้เสียกับปัญหาไฟป่าและหมอก ควันในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับการศึกษาเอกสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและ อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนสามารถแยกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ด้านรูปแบบ การสื่อสาร และด้านการประสานงานและ ดำเนินงาน 2) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ในปัจจุบันภาครัฐ ภาครัฐได้เน้นการ มีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นตามวาระโอกาสต่าง ๆ เช่น เทศบาล ตำบลสุเทพ มีกล่องรับฟังความคิดเห็น หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นระหว่างการประชุม ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ภาครัฐจะนำข้อคิดเห็นที่ได้รับมาพิจารณาหาสิ่ง ที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงวิธีป้องกันแต่ทั้งนี้ ยังต้องคำนึงถึงบุคลากร และ งบประมาณให้สอดคล้องกับปัญหา 3) สาเหตุหลักของการเกิดไฟป่ามีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ การเผาในที่ป่า การเผาในที่ทางการเกษตร และการเผาในที่ชุมชน ซึ่งส่งผลให้

เกิดปัญหาหมอกควัน ตามมาภายหลัง ภาวะหมอกควันที่เกิดขึ้นส่งผลทั้งในด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านคมนาคม

ตามร คำไตรย์ (2561) ศึกษามลพิษหมอกควันข้ามแดนอาเซียนกับการแก้ไขปัญหา ด้วยข้อบังคับระดับท้องถิ่นไทย พบว่า ปัญหามลพิษหมอกควันข้ามแดนในอาเซียนไม่สามารถจัดการได้โดยการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลเป็นการทั่วไป หากแต่ต้องจัดการด้วยกฎหมายสิ่งแวดล้อมระดับย่อยที่มีลักษณะบังคับเชิงพื้นที่ ซึ่งมีความยืดหยุ่น และเหมาะสมต่อท้องถิ่น ซึ่งเกิดมลภาวะ นโยบายหรือแผนปฏิบัติการของรัฐมีผลต่อการสร้างกฎหมายและแนวปฏิบัติ ให้เกิดขึ้นในองค์กรของรัฐระดับท้องถิ่น โดยการออกข้อบังคับที่มีผลเป็นกฎหมายบังคับได้ในระดับท้องถิ่น ช่วยให้การจัดการกับปัญหามลพิษหมอกควันข้ามแดนมีความเป็นไปได้ อย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย

สมพร จันตระ (2561) การติดตามตรวจสอบการเผาในที่โล่งในภาคเหนือของประเทศไทยสำหรับการประเมินการปล่อยและการเคลื่อนที่ของมลพิษทางอากาศเพื่อการวางแผนการจัดการปัญหาหมอกควัน เนื่องจากพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการเผา มากในช่วงฤดู แล้ง ถือเป็นแหล่งกำเนิดหลักของการปล่อยมลพิษทางอากาศ และยังเป็นพื้นที่ ที่มีปัญหา หมอกควันรุนแรง ในช่วงฤดูแล้งของทุกปี มาอย่างต่อเนื่องในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ยังคงขาดการศึกษาแบบผสมผสาน โดยการนำข้อมูลการใช้ที่ดินมาผนวกกับปริมาณมลพิษ ที่ปลดปล่อยออกมาจากการเผาชีวมวลประเภทต่างๆ ที่มีในพื้นที่ ทิศทางการเคลื่อนที่ของมลพิษ และผลกระทบจากมลพิษที่ถูกพัดพาไปยังพื้นที่อื่น หรือที่มาของมลพิษในพื้นที่หนึ่ง ๆ ทั้งจาก แหล่งกำเนิดในพื้นที่และที่ถูกพัดพามาจากแหล่งอื่น ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้น

การจำลองทิศทางการพัดพามลพิษซึ่งเกิดจากการเผาไหม้ชีวมวลในพื้นที่โล่งจากข้อมูล ในช่วง 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2549–2558) ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ที่มีปัญหาต้องจัดการ เร่งด่วน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ พะเยา น่าน และตาก นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ใช้แบบจำลองควบคู่ระหว่างอุตุนิยมวิทยาและเคมี WRF-Chem ซึ่งเป็นวิธีที่ประหยัดและรวดเร็ว เพื่อประเมินปัญหาหมอกควันในพื้นที่ โดยทำการจำลอง ทางด้านอุตุนิยมวิทยาและเคมีไปพร้อม ๆ กัน (online coupled) ผลจากแบบจำลองและสามารถ วิเคราะห์ได้ทั้งปัจจัยสภาพอากาศที่เอื้อต่อการเกิดปัญหาหมอกควัน จำลองความเข้มข้นและ ทิศทางการแพร่กระจายตามพื้นที่และตามเวลาด้วยความละเอียดสูง ผลการจำลองสามารถใช้ วิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงภัยและสามารถประมาณค่าสัดส่วนความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็ก จากการเผาในพื้นที่ศึกษาเทียบกับการแพร่กระจายจากแหล่งกำเนิดบริเวณโดยรอบ และสามารถ จำแนกสัดส่วนของฝุ่นละอองขนาดเล็กจากการเผา ชีวมวลแต่ละประเภทได้ โดยผลการวิจัย

สามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจในการวางแผนป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเรื่องหมอกควันในอนาคตได้

นพชัย พองอิสสระ (2564) ศึกษาการจัดการปัญหาหมอกพิษหมอกควันข้ามพรมแดนในจังหวัดเชียงราย: กรณีศึกษาระบบจัดการแบบเบ็ดเสร็จ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดการปัญหาหมอกพิษหมอกควันข้ามพรมแดนที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่บน พื้นฐานการไม่ก้าวล่วงอำนาจอธิปไตยภายใต้หลักการสำคัญของอาเซียน หรือวิถีอาเซียน ส่งผลให้ แนวทางต่อการบรรเทาหมอกควันภายในภูมิภาค ถูกดำเนินในลักษณะการสร้างมาตรฐานกลางให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน และเลือกนำไปปฏิบัติใช้ตามแนวทางการจัดการของตนเอง เป็นผลให้ทำให้ข้อริเริ่มจากข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษหมอกควันข้ามแดน (ATHP) ทั้ง 1) ไรด์แมปปลอดหมอกควันอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2020 และ 2) แผนปฏิบัติการเชียงราย 2017 ต่อการบรรเทาหมอกควันระดับอาเซียนตอนบน ไม่สามารถนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงได้ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากสหภาพยุโรปดำเนินจัดการปัญหาในรัฐสมาชิกในลักษณะการเมืองเกี่ยวพัน (Linkage Politics) โดย องค์การเหนือรัฐ ซึ่งใช้หลักเหตุผลแทนหลักปฏิบัติทางประเพณีในแต่ละรัฐ เป็นผลให้ประชาคมมีความมั่นคง มีอิทธิพลเหนือรัฐสมาชิกอย่างแท้จริง และสามารถสั่งการสมาชิกได้ ขณะการแก้ไขปัญหาของอาเซียนนั้นไม่ได้มีอำนาจบังคับเหนือรัฐสมาชิกในการบังคับการ (Enforcement) ให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เมื่ออาเซียนขาดองค์การที่มีอำนาจหน้าที่กำกับพฤติกรรมรัฐสมาชิก ทำให้อาเซียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศขององค์การได้โดยรวม จำเป็นต้องมีข้อเสนอ (Protocol) เพิ่มเติมสำหรับกลไกร่วมมืออื่น ๆ ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านต่อการแก้ไขสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดกฎหมายที่มีความแน่นอนต่อการจัดการปัญหาข้อพิพาทมลพิษหมอกควันข้ามพรมแดน รวมทั้งสร้างการอภิบาลสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพภายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยอาศัยองค์การและกลไกที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะแม่แบบจากสหภาพยุโรป ด้วยการเปิดพื้นที่ในลักษณะการอภิบาลแบบหลายระดับชั้นในรูปแบบการอภิบาลระดับโลก (Global Governance Model) ซึ่งเปิดโอกาสให้ตัวแสดงอื่น ๆ (Actors) เข้ามามีส่วนร่วมการอภิบาลผ่านการสร้างการรับรู้ และอภิปรายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความแม่นยำและเข้มงวดในการกำกับดูแล กลไกขัดเกลาทางสังคมนี้ ถือเป็นรูปแบบการแก้ไขปัญหาคัดค้านโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นรูปแบบการอภิบาลหลังสมัยใหม่

ฐิติพล น้อยจาด (2565) ศึกษาตัวแบบการนำทฤษฎีนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ พบว่า นโยบายสาธารณะเป็นนโยบายที่ภาครัฐเป็นผู้กำหนดว่าจะกระทำหรือไม่กระทำการศึกษาการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ มีความสำคัญในตัวของแต่ละตัวแบบนั้น ๆ

กล่าวคือ จำเป็นต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถที่จะผลักดันให้กลไกการปฏิบัติงาน ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ทั้งที่อยู่ในระบบราชการหรือเอกชน การใช้ทรัพยากร ความพยายามกระตุ้นการปฏิบัติงาน สมรรถนะขององค์การ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมผ่านแผนงาน โครงการ และกิจกรรมไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติตามแนวคิดทฤษฎีแล้วจำแนกเป็นกลุ่มของการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 กลุ่มทฤษฎีดังนี้ คือ 1) ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง ได้แก่ ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมีเตอร์และแวนฮอร์น ตัวแบบการวิเคราะห์กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของซาบาเตียร์และแมชมาเนียน และตัวแบบทางการเมือง 2) ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน ได้แก่ ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการของลิปสกีตัวแบบการวิเคราะห์หน่วยงานในระดับล่าง และข้าราชการระดับพื้นฐาน และตัวแบบการวิเคราะห์โครงสร้าง 3) ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสม ได้แก่ ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ตัวแบบการกระจายอำนาจ ตัวแบบยึดหลักเหตุผล ตัวแบบทางด้านจัดการ ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ ตัวแบบกระบวนการ ตัวแบบเชิงบูรณาการ และทฤษฎีเชิงบูรณาการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติการสื่อสารในภาวะวิกฤติ การมีส่วนร่วม ผลสัมฤทธิ์ ข้อมูลนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ของรัฐบาล และแนวทางการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันของจังหวัดเชียงราย ปี 2566 มากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับการศึกษาวิจัย เรื่องผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นตามกรอบแนวคิดที่กล่าวในบทที่ 2 งานวิจัยนี้เป็นการวิจัย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการใช้สถิติเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาวิจัย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการใช้สถิติเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล อธิบายลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยนำเสนอในรูปตาราง (Table) ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และสถิติการถดถอยพหุคูณ นอกจากนี้ยังใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร เอกสารงานวิจัย บทความ ข้อมูลในระบบออนไลน์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการลงพื้นที่วิเคราะห์ สังเกตการณ์ ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มาวิเคราะห์เนื้อหาข้อสรุปโดยอาศัยหลักการและแนวคิดทฤษฎี

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการของหน่วยงานที่มีหน้าที่และมีส่วนเกี่ยวข้องในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 15 ราย ประกอบด้วย

1.1 ผู้แทนจากหน่วยงานส่วนราชการจังหวัดเชียงราย	จำนวน 5 ราย
1.2 ผู้แทนจากหน่วยงานท้องถิ่น	จำนวน 5 ราย
1.3 ผู้แทนจากหน่วยงานเอกชน	จำนวน 5 ราย

ดำเนินการโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การเก็บข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการจัดบันทึก รวบรวม ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้ แบบสัมภาษณ์ (interview) แบบคำถามปลายเปิด (Open-end questions) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลความคิดเห็น ซึ่งเป็นแนวคำถามแบบปลายเปิด เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ประเด็นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ชื่อ-สกุลผู้ให้ข้อมูล 2) สถานที่ทำงาน และ ประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) ขอบเขตงานรับผิดชอบ

ประเด็นที่ 2 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น

1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย
2. ด้านทรัพยากรของนโยบาย
3. ด้านปริมาณและคุณภาพของนโยบาย
4. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร
5. ด้านลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
6. ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวและจดหมายอนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาวิทาลัย เพื่อติดต่อขอความร่วมมือในการดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์กับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ระยะเวลาการสัมภาษณ์เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูลเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยกำลังทำการศึกษาอิสระ ซึ่งการเก็บข้อมูลการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปริญญาโท และเน้นย้ำในการนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวม ไม่ได้นำเสนอข้อมูลของแต่ละคน เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจ

2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ อย่่างไร และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน

2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและจดบันทึกข้อมูลทุกข้อ

3. ชั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

3.1 การทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลเมื่อสิ้นสุดของการสัมภาษณ์

3.2 กล่าวขอบคุณ ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลและผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลบรรลุตามความมุ่งหมายของการวิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์และขั้นตอน ดังนี้

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้ว มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกลุ่มข้อมูลเข้าด้วยกันและวิเคราะห์ตามกรอบวัตถุประสงค์เพื่อตอบคำถามการวิจัย ทั้งนี้การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการทางคุณภาพ คือ การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) จากเอกสารดังกล่าวประกอบกับเอกสารอื่น ๆ โดยอาจมีการแบ่งประเภทตามเนื้อหาของเอกสาร แล้วเปรียบเทียบเนื้อหาประเภทต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งนี้ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารนั้นมีได้สนใจเพียงแต่ข้อความที่ปรากฏในเอกสารหากทว่าพยายามค้นหาและตีความหมายที่แฝงอยู่ในข้อความเหล่านั้นอีกด้วย โดยอาศัยข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ด้วยวิธีการอื่นหรือข้อมูลภูมิหลังสภาพแวดล้อมอื่น ๆ มาประกอบการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลในเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร (Documentary analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานข้อเท็จจริงทางเอกสาร ทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของการศึกษานี้ ได้แก่ ตำรา หนังสือ รายงานการวิจัย บทความวิชาการวิทยานิพนธ์ รายงานประจำปีของทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รายงานการประชุม ข้อมูลสารสนเทศ ข่าว (ทั้งสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์และข่าวในเว็บไซต์ออนไลน์) กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยการตั้งคำถามเพื่อหาข้อมูล เพื่อสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ซึ่งอาจหาได้จากเอกสาร แล้วนำข้อมูลมาเรียบเรียง จัดกลุ่ม ตีความ วิเคราะห์

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 94,830 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 23 พฤษภาคม 2566) ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จากผลของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของประชากรผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถามตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรและเพื่อให้ตัวอย่างมีขนาดที่เหมาะสมในด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการภายใต้หลักการและวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณประชากรของ สูตร Taro Yamane เมื่อทราบขนาดประชากร โดยกำหนดให้ระดับความเชื่อมั่น 95% ลัดส่วนความคลาดเคลื่อน \pm เท่ากับ 0.05 มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดตัวอย่าง

ในการศึกษายอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5

$$n = \frac{94,830}{1+ 94,830 (0.05)^2}$$

$$n = 397.3$$

เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 398 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง Judgement sampling การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ การเลือกแจกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-Ended Response Question)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

นำมาเลือกใช้ โดยเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Question) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Question) โดยแบ่งเกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
3	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก มากที่สุด โดยใช้อันตรภาคชั้นจากเกณฑ์แปลความหมาย โดยมีการแบ่งระดับของคะแนนด้วยการใช้สูตร มาคำนวณและคำอธิบายสำหรับแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงแบ่งการแปลความหมายได้ดังนี้

ระดับ	5	ค่าเฉลี่ย	4.21–5.00	อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ระดับ	4	ค่าเฉลี่ย	3.41–4.20	อยู่ในเกณฑ์ มาก
ระดับ	3	ค่าเฉลี่ย	2.61–3.40	อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ระดับ	2	ค่าเฉลี่ย	1.81–2.60	อยู่ในเกณฑ์ น้อย
ระดับ	1	ค่าเฉลี่ย	1.00–1.80	อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

ขั้นตอนและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่นำมาใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือ งานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม กำหนดข้อคำถามและร่างคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตัวแปร และสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงของเนื้อหาและโครงสร้าง (Content and Construct Validity) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

เสนอร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของงานวิจัย คุณภาพของเครื่องมือวัดที่ได้ ถูกต้องตรงตามเนื้อเรื่องที่ต้องการความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย และการใช้เครื่องมือวิจัยสามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้อง แล้วนำมาหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index) คำนวณจากสูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency หรือ IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน	+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา
ให้คะแนน	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา
ให้คะแนน	-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา

ค่า IOC มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 ข้อคำถามที่ดีจะต้องมีค่า IOC ใกล้เคียงกับ 1 ถ้ามีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงเครื่องมือใหม่ จากนั้นพิจารณาปรับข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และพัฒนารูปแบบของเครื่องมือเพื่อให้เหมาะสมในการใช้ต่อไป

โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ดังรายนามต่อไปนี้

1. รศ.ดร.ประยงค์ จันทร์แดง อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. นายครรชิต ชมภูแดง หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

เชียงใหม่

3. นายณรงค์พล คิดอ่าน นายอำเภอแม่สาย

โดยมีค่า IOC เฉลี่ยรวม 0.87 ถือว่าเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง ที่ผ่านการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลอง (Try-out) กับประชาชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1990) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) มีค่าอยู่ระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าความเที่ยงสำหรับงานวิจัยประเภทต่าง ๆ โดย Nunnally (1978) เสนอว่า

ค่า (α) มากกว่าและเท่ากับ 0.7 สำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research)

ค่า (α) มากกว่าและเท่ากับ 0.8 สำหรับงานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research)

ค่า (α) มากกว่าและเท่ากับ 0.9 สำหรับการตัดสินใจ (Important Research)

ผลจากการวัดค่าความเที่ยง พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเมื่อนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มทดลอง 30 ชุด พบว่า มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ โดยคำถามแต่ละด้านมีระดับความเที่ยงอยู่ระหว่าง $0.799-0.901$ และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 ชุด มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยรวม 0.910 โดยคำถามแต่ละด้านมีระดับความเที่ยงอยู่ระหว่าง $0.799-0.901$ ซึ่งผลของค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคของแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าความเที่ยงตามเกณฑ์ของ Nunnally (1978) สามารถนำมาใช้ในงานวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยแจกแบบสอบถามและทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการเข้าไปดำเนินการนัดหมาย และขออนุญาตหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่าง มีความเข้าใจในข้อคำถาม และ

ความต้องการของผู้วิจัย ในการเก็บแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form โดยการนำ QR code ประกาศขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลแล้วทำการลงรหัส (Coding) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดที่จะทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลดังนี้

1.1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล สถิติต่ำร้อยละ และแจกแจงความถี่

1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมิน วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิงการวิเคราะห์สมมติฐานด้วยสถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ประกอบด้วย

สมมติฐาน 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สมมติฐาน 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สมมติฐาน 3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สมมติฐาน 4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สมมติฐาน 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบาย
แก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งรูปแบบการศึกษา เป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ และการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการแสดงผลการวิเคราะห์ หัวข้อต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการศึกษาข้อมูลประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3. ผลการศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
4. ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน
5. ผลการศึกษาตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น
6. ข้อเสนอแนะทางการปรับปรุงการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สัญลักษณ์ทางสถิติ

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Adjusted R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแก้แล้ว
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนองค์ประกอบ
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล

ตาราง 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

(N=398)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	206	51.8
หญิง	192	48.2
อายุ		
20-30 ปี	235	59.1
31-40 ปี	102	25.6
41-50 ปี	47	11.8
อายุ 51 ปี ขึ้นไป	14	3.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	143	35.9
ปริญญาตรี	227	57.0
สูงกว่าปริญญาตรี	28	7.1
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	65	16.3
พนักงานบริษัทเอกชน	42	10.6
ธุรกิจส่วนตัว	95	23.9
อาชีพอิสระ	116	29.1
เกษตรกร	80	20.1

จากตารางมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.8 และเพศหญิง ร้อยละ 48.2

ด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 59.1 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 25.6 ตามด้วย อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 11.8 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 3.5

ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.0 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 35.9 ตามด้วยสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 7.1

อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพอาชีพอิสระ ร้อยละ 29.1 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 23.9 เกษตรกร ร้อยละ 20.1 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 16.3 และพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 10.6

ผลการศึกษาข้อมูลประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ การนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

การมีส่วนร่วมของประชาชน			
ในการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.79	1.19	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.26	1.10	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.50	0.85	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.22	1.31	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.19	1.11	มาก

ผลการศึกษาตามตารางมีผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ นำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่า และหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.11) โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็น อันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย = 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.85) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.10) ตามด้วยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 4.22 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.31) และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย = 3.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.19)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือตัดสินใจเลือกกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.09	1.42	มาก
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือวางแผนกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.08	1.46	มาก
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้าน หรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชนเลือกกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	2.47	1.09	ปานกลาง
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.09	1.41	มาก
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาวิเคราะห์หาสาเหตุ และร่วมหาแนวทางแก้ปัญหากิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.12	1.36	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.79	1.19	มาก

ผลการศึกษาดังกล่าวมีผลการศึกษาก่อนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.19) โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุ และร่วมหาแนวทาง แก้ปัญหากิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย = 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.36) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือ ตัดสินใจเลือกกิจกรรม จากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.42) ตามด้วย กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและ พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อกิจกรรมจาก นโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.41) กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วม ในการกำหนดขั้นตอนหรือวางแผนกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.08 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน = 1.46) และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้าน หรือโต้แย้ง อย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการ ชุมชนเลือกกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและ หมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.09)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการคัดเลือก คณะกรรมการดำเนินกิจกรรมจากนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไป ปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.05	1.46	มาก
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้ง อย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์	3.93	1.35	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชน เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.41	0.99	มากที่สุด
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์ อันดีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อทำกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.39	1.02	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.26	1.10	มากที่สุด

ผลการศึกษาตามตารางมีผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.10) โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชน เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย = 4.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.99) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์ อันดีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อทำกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.39 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.02) ตามด้วยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.46) และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้ง อย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ (ค่าเฉลี่ย = 3.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.35)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล
กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.45	0.93	มากที่สุด
กลุ่มตัวอย่างรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประสบความสำเร็จ	4.63	0.74	มากที่สุด
กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากการกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.52	0.80	มากที่สุด
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.23	1.21	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.50	0.85	มากที่สุด

ผลการศึกษาตามตารางมีผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.85) โดยกลุ่มตัวอย่างรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประสบความสำเร็จ เป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย = 4.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.74) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากการกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.52 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.80) ตามด้วยกลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วม กิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.93) และกลุ่ม

ตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.21)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.24	1.23	มากที่สุด
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการจัดกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.12	1.38	มาก
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.09	1.41	มาก
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวางแผนกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.18	1.33	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามาติดตามและประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4.20	1.29	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.19	1.11	มาก

ผลการศึกษาตามตารางมีผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.11) โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย = 4.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.23) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามาติดตามและประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.29) ตามด้วยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง วางแผนกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.33) กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประชุมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการจัดกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.38) และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความ คิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.41)

ผลการศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน
ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไข
ปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัด
เชียงราย

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้า และหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและ หมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สามารถปฏิบัติงานได้ตามระยะเวลา ที่กำหนด	4.41	0.93	มากที่สุด
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและ หมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีการบริหารจัดการงบประมาณ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย	4.30	1.08	มากที่สุด
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและ หมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีการบริหารจัดการทรัพยากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.36	1.00	มากที่สุด
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและ หมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีการบริหารจัดการบุคลากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.34	1.03	มากที่สุด
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและ หมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่ ผู้บริหารตั้งไว้	4.23	1.19	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.40	0.99	มากที่สุด

ผลการศึกษาดำเนินการตามตารางมีผลการศึกษเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.99) โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อกิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สามารถ ปฏิบัติงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย = 4.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.93) รองลงมาคือ กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.36 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.00) ตามด้วยกิจกรรมจากการ นำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงรายมีการบริหารจัดการบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.34 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน = 1.03) กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีการบริหารจัดการงบประมาณได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ของนโยบาย (ค่าเฉลี่ย = 4.30 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.08) และกิจกรรมจาก การนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่ผู้บริหารตั้งไว้ (ค่าเฉลี่ย = 4.23 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน = 1.19)

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

สมมติฐาน

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย แก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์แบบถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) คือ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ในลักษณะของการส่งผลต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว ซึ่งใช้มาตรวจวัดอันตรภาคกับตัวแปรตามหนึ่งตัว ซึ่งใช้มาตรวจวัดอันตรภาคและเพื่อทดสอบถึงความแตกต่างที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวแต่ละตัวมีต่อตัวแปรตาม

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลจ เป็นการนำผลคะแนนของคำถามย่อยของแต่ละตัวแปรต้น มารวมกัน (index) แล้วหารด้วยจำนวนข้อ เพื่อหาค่าเฉลี่ยในภาพรวมของตัวแปรต้นแต่ละข้อ จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรต้นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 398 คน มาเข้าสู่การวิเคราะห์สมมติฐาน

ตัวแปรตาม คือ การนำคะแนนของคำถามย่อยของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มาหาค่าเฉลี่ยในภาพรวม ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 398 คน มาเข้าสู่การวิเคราะห์สมมติฐาน

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ตัวแปร	ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย				
	B	Std. Error	Beta	t	Sig
(Constant)	0.765	0.110		6.940	0.000
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-0.051	0.055	-0.061	-0.930	0.353
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	0.051	0.057	0.057	0.910	0.364
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	0.300	0.052	0.257	5.747	0.000
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	0.534	0.061	0.706	8.807	0.000

$R^2 = 0.886$, Adjusted $R^2 = 0.885$, Durbin-Watson = 1.892 F= 763.2, * $P < 0.05$

สรุปผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R square) ระหว่างตัวแปรอิสระ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” และตัวแปรตาม “ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย” พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.886 หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของ “ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย” ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ร้อยละ 86.8 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อปรับแล้ว (Adjusted R squarer) เท่ากับ 0.0.885 สรุปว่า

1. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยค่าทดสอบเป็นบวก หมายความว่า ถ้าเพิ่มการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จะทำให้เกิด

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยค่าทดสอบเป็นบวก หมายความว่า ถ้าเพิ่มการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ตัวแปร	ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย				
	B	Std. Error	Beta	t	Sig
(Constant)	0.753	0.074		10.117	0.000
การมีส่วนร่วมของประชาชน นภาพรวม	0.867	0.017	0.935	50.387	0.000

$R^2 = 0.873$, Adjusted $R^2 = 0.873$, Durbin-Watson = 1.791 $F = 253.8$, * $P < 0.05$

สรุปผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R square) ระหว่างตัวแปรอิสระ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” และตัวแปรตาม “ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย” พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.877 หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของ “ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย” ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ร้อยละ 87.7 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อปรับแล้ว (Adjusted R squarer) เท่ากับ 0.873 สรุปว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยค่าทดสอบเป็น

บวกรวมหมายความว่า ถ้าเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ผลการศึกษาดัชนีแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น
ประเด็นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์**

ตาราง 10 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

(N=398)

กลุ่มตัวอย่าง	เพศ	อายุ (ปี)	ประสบการณ์ ในการทำงาน	ขอบเขตงานรับผิดชอบ
คนที่ 1	ชาย	45	23	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
คนที่ 2	ชาย	52	29	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
คนที่ 3	ชาย	58	30	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
คนที่ 4	ชาย	53	19	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
คนที่ 5	ชาย	46	22	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
คนที่ 6	ชาย	39	12	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
คนที่ 7	ชาย	49	21	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
คนที่ 8	ชาย	52	28	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

ตาราง 10 (ต่อ)

(N=398)

กลุ่มตัวอย่าง	เพศ	อายุ (ปี)	ประสบการณ์ ในการทำงาน	ขอบเขตงานรับผิดชอบ
คนที่ 9	ชาย	50	26	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน
คนที่ 10	ชาย	48	20	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน
คนที่ 11	ชาย	45	14	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน
คนที่ 12	ชาย	56	28	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน
คนที่ 13	ชาย	45	20	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน
คนที่ 14	ชาย	53	29	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน
คนที่ 15	ชาย	45	16	มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงาน แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

จากตารางมีผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้สัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 39 -59 ปี มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 14-30 ปี มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

ประเด็นที่ 2 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น

1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ของรัฐบาลถือว่ามีกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของนโยบายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีการวางเป้าหมายได้ครอบคลุมทุกการทำงานของหน่วยงานทุกระดับ แต่ในด้านกระบวนการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติกลับพบว่า แนวทางในการนำนโยบายไปดำเนินการยังพบข้อบกพร่องหลายจุด และ

ไม่ครอบคลุมการทำงานของทุกหน่วยงานทั้งภาคราชการ หน่วยงานเอกชน และประชาชนต่าง ๆ สำหรับนโยบายที่ผู้ให้สัมภาษณ์คิดเห็นตรงกัน ถึงเป้าหมายในโครงการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย คือ การลดค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ให้ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2565 ซึ่งเป้าหมายนี้ถือเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเพราะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ไม่สามารถควบคุมได้อย่างปัญหาการเผาในประเทศเพื่อนบ้าน

ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์

“วัตถุประสงค์ของนโยบายแก้ปัญหามหอกควัน ที่จริงเป้าหมายก็ชัดเจนนะ วัตถุประสงค์ก็เข้าใจได้ง่ายอยู่ แต่ที่ยาก คือ การทำไงให้ได้ตามเป้าหมายของนโยบาย เพราะแนวทางที่นโยบายให้ทำมันไม่สำเร็จ ใช้งานไม่ค่อยได้”

“ผมคิดว่าวัตถุประสงค์ของทุกนโยบายอะชัด แต่เวลาต้องทำงานมักจะไม่ค่อยได้ผลตามวัตถุประสงค์เท่าไร”

“เห็นด้วยว่าปัญหาฝุ่น มหอกควันเป็นปัญหาที่แก้ไม่ง่าย แต่การมีนโยบายที่ต่อเนื่อง และชัดเจน ยังไงก็ดีต่อทุกฝ่าย และนโยบายแก้ปัญหามหอกควันที่มีมาทุกปี มันดีอยู่แล้ว วัตถุประสงค์ก็คล้ายเดิมทุกปี เป้าหมายก็เหมือนเดิม แนวทางก็เหมือนเดิม”

สรุปได้ว่า ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของนโยบายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ครอบคลุมทุกการทำงานของหน่วยงานทุกระดับ นโยบายมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ทั้งในตัวเองก็มีความชัดเจนในแง่ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อแก้ปัญห และประชาชนได้ประโยชน์จากนโยบายอย่างสูงสุด แต่ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายที่ตั้งไว้ที่ไม่ชัดเจน

2. ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ของนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 เป็นนโยบายที่มีการกำหนดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน ภาคราชการ ภายใต้คำสั่งของผู้ว่าราชการประจำจังหวัด โดยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นการทำงานตามภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบาย และมีการใช้งบประมาณ ทรัพยากร บุคลากรของแต่ละหน่วยงานในการดำเนินงาน ซึ่งความพร้อมของ

ทรัพยากรต่าง ๆ จะขึ้นกับการสนับสนุนของผู้บริหารและงบประมาณของหน่วยงานนั้น ๆ โดยในภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นตรงกันว่า การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ของหน่วยงานตนเอง มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน และบางหน่วยงาน เช่น กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะการทำงานด้านการป้องกันไฟฟ้า

แต่สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์จากหน่วยงานเอกชน จะมาทำงานด้านการแก้ปัญหาหมอกควัน จากการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ที่เป็นนโยบายของบริษัท ซึ่งหน่วยงานเอกชนจะมีงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ บุคลากรที่พร้อมและจะมาทำงานโดยเน้นการสนับสนุนทรัพยากรที่ขาดให้กับประชาชน และผู้นำชุมชนในการทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการและท้องถิ่น

ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์

“การทำงานด้านป้องกันไฟฟ้า ถือเป็นงานที่ยาก ต้องใช้คนจำนวนมาก ใช้อุปกรณ์และงบประมาณสูง แต่ความจริงสิ่งที่เรามีตอนนี้ถือว่าน้อยมากไม่เพียงพอต่อความต้องการในการทำงานเลย”

“ทางผู้ว่าราชการมีการตั้งคณะทำงานและมอบหมายให้แต่ละหน่วยงานทำงานตามภารกิจของตนเอง แต่ต้องมีส่วนร่วมกันในการลดเผา ลดหมอกควันนะ อย่างป่าไม้ ก็ต้องสร้างแนวกันไฟ ดับไฟฟ้า เกษตรก็ควบคุมไม่ให้เกษตรกรเผาป่า”

“ปัญหาหมอกควันมีมาเป็น 10 ปี ผมไม่เห็นว่างบประมาณที่มาทำงานในแต่ละปีจะพอเลย”

“การทำงานแก้ปัญหาหมอกควัน นายก อบต แก่ให้ความสำคัญมากนะ แก่จัดสรรงบประมาณมาให้ทำงานเต็มที่ คนทำงานจะได้ไม่ลำบาก ทำงานได้อย่างสะดวก ปลอดภัย บางครั้งเราเผื่อแผ่ไปให้หน่วยงานอื่นด้วย อย่างพวกอาสาดับไฟฟ้า ทางอบต ก็สนับสนุนน้ำอุปกรณ์ให้ทุกปีนะ”

“เรามาทำงานด้านการแก้ปัญหาหมอกควัน จากการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ที่เป็นนโยบายของบริษัท ซึ่งหน่วยงานเอกชนจะมีงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ บุคลากร

ที่พร้อมและจะมาทำงานโดยเน้นการสนับสนุนทรัพยากรที่ขาดให้กับประชาชน และผู้นำชุมชน ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการและท้องถิ่น”

สรุปได้ว่า ด้านทรัพยากรของนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 จะขึ้นอยู่กับงบประมาณของแต่ละหน่วยงานของภาคราชการในแต่ละปี ซึ่งความเพียงพอและเหมาะสมของทรัพยากรแต่ละหน่วยงานจะแตกต่างกัน

3. ด้านปริมาณและคุณภาพของนโยบาย

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ในด้านปริมาณของนโยบายจะเห็นได้ว่า นโยบายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 มีนโยบายเกี่ยวกับไฟป่าและหมอกควัน ออกมาหลายฉบับ เช่น แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า พ.ศ. 2566-2570 แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 พ.ศ. 2566-2570 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ส่วนกิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามนโยบายในพื้นที่แม่สาย คือ การบัญชาการเหตุการณ์ การรับแจ้งเหตุไฟป่า และการติดตามเผ่าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน ผ่าน ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ศูนย์รับแจ้งเหตุไฟป่า และศูนย์ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน โดยเป็นการทำงานครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทั้งพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตร พื้นที่ชุมชน มีกิจกรรมทั้งการประชาสัมพันธ์ การบังคับใช้กฎหมาย การลดปริมาณการเผา ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ปริมาณในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ถือว่ามีปริมาณที่เหมาะสม สามารถดำเนินการได้ อีกทั้งคุณภาพของนโยบาย ยังพบว่า มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สามารถดำเนินการได้ ครอบคลุมการทำงานทุกระดับ

แต่ผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วน พบว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ไม่บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากปัญหาการขาดบูรณาการที่ชัดเจน บางหน่วยงานของราชการมีการทำงาน ซ้ำซ้อน และไม่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ยังคงทำงานในรูปแบบเดิม ขั้นตอนการทำงานของหน่วยงานราชการและท้องถิ่นมีขั้นตอนมาก และยุ่งยาก ประกอบกับกฎหมายเกี่ยวกับไฟป่าและหมอกควันมักมีช่องโหว่ การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด และประชาชนบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหา ขาดความร่วมมือในการแก้ปัญหา

ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์

“จำนวนนโยบายที่ออกมาเพื่อแก้ปัญหาในประเทศไทย มีนโยบายเกี่ยวกับไฟฟ้า และหมอกควันออกมาหลายฉบับแต่ละนโยบายมีความชัดเจน แต่ในทางกฎหมายเกี่ยวกับไฟฟ้า และหมอกควันมักมีช่องโหว่ การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด”

“ปริมาณและคุณภาพของนโยบายนั้นมี แต่ประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปใช้ ยังเห็นว่ามีไม่เต็มที่เท่าที่ควร ยังพบข้อบกพร่องจำนวนมาก โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันของ หน่วยงานรัฐด้วยกันเองที่ยังขาดการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ”

“ปริมาณในการนำนโยบายไปปฏิบัติถือว่ามีความเหมาะสม สามารถดำเนินการ ได้ อีกทั้งคุณภาพของนโยบาย ยังพบว่ามีความชัดเจน สามารถดำเนินการได้ ครอบคลุม การทำงานทุกระดับ”

สรุปได้ว่า ปริมาณในการนำนโยบายไปปฏิบัติถือว่ามีความเหมาะสม สามารถ ดำเนินการได้ อีกทั้งคุณภาพของนโยบาย ยังพบว่ามีความชัดเจน สามารถดำเนินการ ได้ ครอบคลุมการทำงานทุกระดับ แต่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบาย ยังไม่บรรลุ ตามเป้าหมายของนโยบายทั้งหมด

4. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและ หมอกควัน ปี 2566 จะเป็นการทำงานภายใต้คำสั่งคณะทำงานของผู้ว่าราชการ ภายใต้การตั้ง ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 จ.เชียงราย (คำสั่ง กอปรก.จ.ชร. ที่ 61/2565 ลงวันที่ 30 พ.ย. 65) โดยในระดับอำเภอ จะมีการตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าหมอกควันและฝุ่นละออง ขนาดเล็ก PM2.5 ประจำอำเภอ โดยมีนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ซึ่งหน่วยงานที่ต้อง ดำเนินงานภายใต้ศูนย์แห่งนี้ จะประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ และท้องถิ่น แต่ไม่รวม คณะทำงานภาคสังคม เอกชน และผู้แทนประชาชน

ดังนั้น ในด้านการสื่อสารจะพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารระหว่างองค์กร ภายใต้ การประชุมรายงานผลการดำเนินงานประจำสัปดาห์ แต่ในด้านการสื่อสารกันระหว่าง องค์กร จะพบว่ายังมีบางองค์กรเท่านั้น ที่จะสื่อสารกันเป็นการส่วนตัว เพราะมีการทำงานที่เกี่ยวข้องกัน

กัน เช่น หน่วยงานป่าไม้ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น ที่ต้องทำงานด้านการจับกุมผู้ลักลอบเผาป่า ดับไฟป่า หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับท้องถิ่นที่ต้องส่งเสริมการลดการเผาในพื้นที่เกษตร

ส่วนด้านการสื่อสารระหว่างหน่วยงานราชการกับประชาชน พบว่า มีการสื่อสารที่ชัดเจน ไม่พบปัญหาในการสื่อสาร เพราะส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารผ่านผู้นำชุมชน แต่การสื่อสารที่มีปัญหาจะพบการสื่อสารระหว่างหน่วยงานราชการ กับหน่วยงานเอกชน ที่ยังขาดตัวกลางในการดำเนินการประสานงานและสื่อสารระหว่างผู้รับผิดชอบงาน

ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์

“การสื่อสารระหว่างกันหรือ ส่วนใหญ่ก็เป็นหนังสือราชการในการขอความร่วมมือต่าง ๆ หรือตอนประชุมรายงานผลงานที่ ศูนย์ ที่แต่ละหน่วยงานจะได้พูดคุยกัน”

“ส่วนใหญ่ผมก็ยกหูโทรศัพท์ หรือไม่กี่ไลน์แจ้งผู้ใหญ่บ้านเวลาจะเข้าพื้นที่ทำงานนะ เพราะเราทำงานด้วยกันมานาน ไม่ค่อยมีปัญหาด้านการประสานงานหรอก”

“ที่จริงหน่วยงานป่าไม้ของผมกับท้องถิ่นและตำรวจ เราทำงานด้วยกันมานานแล้ว มีการสื่อสารทั้งเอกสาร และส่วนตัว”

“ปัญหาการสื่อสารส่วนใหญ่จะเกิดกับเอกชนที่ต้องการเข้ามาทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ เพราะส่วนใหญ่เอกชนเค้าจะเข้าหาผู้นำพื้นที่ มากกว่าจะเข้าหาหน่วยงานราชการโดยตรง และเวลาทำงานร่วมกัน เรามักขาดตัวกลางในการพูดคุยสื่อสารกัน ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการทำงานพอสมควร”

“ตอนนี้การทำงานของเราที่เป็นหน่วยงานเอกชน ถือว่าไม่ได้ทำงานลำบากอะไรในการมาช่วยแก้ปัญหาหมอกควัน ทางเราก็พยายามปรับตัวให้เข้าการทำงานของระบบราชการ แต่ที่ยากหน่อยก็พวกการสื่อสาร การประสานงาน ที่ทางราชการ มีขั้นตอนยุ่งยาก”

สรุปได้ว่า ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร จะอยู่ภายใต้การทำงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่สภานายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ และเน้นการสื่อสารผ่านหนังสือราชการ การประชุม

รายงานผลการดำเนินงานประจำสัปดาห์ แต่จะมีปัญหาการสื่อสารระหว่างหน่วยงานราชการกับเอกชน

5. ด้านลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า เนื่องจากในพื้นที่อำเภอแม่สาย มีการประสบปัญหาไฟป่าและหมอกควัน มีระยะเวลามากกว่า 8 ปี ดังนั้น หน่วยงานราชการที่มีบทบาทหน้าที่ในการทำงานเกี่ยวกับนโยบายการแก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน จะมีทักษะความชำนาญในการทำงานสูง ประกอบกับโครงการ กิจกรรม ที่ทางแต่ละหน่วยงานดำเนินการ จะเกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของหน่วยงานตนเอง ทำให้การทำงานเป็นไปได้ตามเป้าหมายที่ผู้บริหารกำหนดในแต่ละปี โดยสิ่งที่ยังขาดของแต่ละหน่วยงานสามารถนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ไปปฏิบัติได้ เนื่องจาก ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานให้การสนับสนุนการทำงาน ทั้งให้ด้านการมอบหมายงาน การจัดสรรบุคลากรให้ทำงาน การมีโครงการ กิจกรรม ให้ดำเนินการในแต่ละปี รวมถึงทุกหน่วยงานจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ในทุกปี

แต่อุปสรรคในการทำงานของแต่ละหน่วยงาน คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน ซึ่งถือเป็นประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายจะส่งผลให้กับประชาชน และการทำงานในพื้นที่ที่มีอุปสรรคมากขึ้น เพราะอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ในการทำงาน

ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์

“ถ้าหมายถึงว่าหน่วยงานผมมีความพร้อมในการทำงานแก้ปัญหาไฟป่าไหม ผมคิดว่า หน่วยงานผมมีความพร้อมมาก เพราะทั้งหัวหน้า ทั้งกรมมีการสนับสนุนงบประมาณ โครงการ กิจกรรมให้ทำงานนี้ทุกปี”

“เจ้าหน้าที่ของผมทำงานด้านแก้ปัญหาไฟป่าได้ดีเลยแหละ เพราะทำงานด้านนี้มาหลายปีแล้ว”

“ผู้บริหารของเราให้การสนับสนุนการทำงาน ทั้งให้ด้านการมอบหมายงาน การจัดสรรบุคลากรให้ทำงาน การมีโครงการ กิจกรรมให้ดำเนินการในแต่ละปี รวมถึงทุกหน่วยงานจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ในทุกปี”

“การทำงานของท้องถิ่น คือการดูแลประชาชนในพื้นที่ เป้าหมายเรามีเท่านี้ ดังนั้น อนาคต เราจึงมีความพร้อมทุกด้านในการทำงานด้านไฟฟ้า เพราะมันเป็นความทุกข์ของชาวบ้าน เราเลยต้องดูแลให้ดี”

“บริษัทเรามีการทำงานด้าน CSR เกี่ยวกับการดับไฟป่ามานานแล้ว ไม่ใช่แค่เราจะดับไฟ เรายังช่วยในการประชาสัมพันธ์ ตอกย้ำให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงปัญหา และความร้ายแรงของปัญหานี้ด้วย”

สรุปได้ว่า หน่วยงานราชการ หน่วยงานท้องถิ่น และบริษัทเอกชน ทุกหน่วยงาน มีความพร้อมในการทำงานตามนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 โดยแต่ละหน่วยงานจะทำงานภายใต้ภารกิจหลักที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ ส่วนหน่วยงานเอกชนจะอยู่ในรูปแบบการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

6. ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หน่วยงานราชการได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการ เพียงระดับของการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งทางรัฐเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนในระดับของขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นนั้นคือ จัดการประชุมย่อยเพื่อเรียกประชุมเฉพาะตัวแทนของภาคประชาชน อย่างผู้นำชุมชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการดำเนินงานนโยบายมาร่วมกับ ฟังความคิดเห็นและหาข้อสรุปร่วมกัน เท่านั้น ทำให้ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมถือว่ายังมีส่วนร่วมในระดับน้อย เนื่องจากหน่วยงานราชการยังไม่มีเวทีให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังและเสนอแนวทางการแก้ปัญหา เป็นเพียงการที่หน่วยงานราชการ แจ้งกับประชาชนในด้านความต้องการจะดำเนินการแก้ปัญหาอย่างไรเท่านั้น กล่าวโดยสรุปคือ อำนาจในการดำเนินงานก็ยังคงอยู่ที่ภาครัฐ แต่ในทางปฏิบัติงานบางส่วนที่ต้องการความช่วยเหลือจากประชาชน เช่น การร่วมกันดับไฟป่า การลดการเผาในพื้นที่เกษตร ยังพบการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมในระดับดี

สำหรับการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานราชการ ยังพบว่า ขาดการบูรณาการในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทุกหน่วยงานมีการทำงานที่ต้องยึด ในภารกิจหลักของหน่วยงานตนเอง และแต่ละหน่วยงานจะมีกำหนดการ และระยะเวลาการทำงานที่เป็นของตนเอง เมื่อมีการทำงานร่วมกัน บางครั้งจะเกิดความซ้ำซ้อนของกลุ่ม

ประชาชนเป้าหมาย กิจกรรมโครงการ รวมถึงความซ้ำซ้อนของวันและเวลาในการดำเนินโครงการ กิจกรรม ตามนโยบาย

ส่วนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานเอกชน จะพบการมีส่วนร่วมในด้านการทำงาน โดยส่วนใหญ่จะเป็นการที่หน่วยงานราชการอำนวยความสะดวกในการทำงานของหน่วยงานเอกชน เช่น การทำกิจกรรมเพื่อสังคมด้านการส่งเสริมการปลูกไม้ผลแทนพืชอายุสั้นที่เป็นสาเหตุของการเผา อย่างข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยทางหน่วยงานราชการจะเป็นคนนัดหมายและกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้กับหน่วยงานเอกชน และบางส่วนเป็นหน่วยงานเอกชนขอเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของหน่วยงานราชการร่วมกับประชาชน เช่น กิจกรรมดับไฟป่า

ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์

“หน่วยงานราชการเราก็เจอปัญหาเดิม ๆ ในการทำงานร่วมกัน เพราะแต่ละหน่วยงานก็มีภารกิจของตนเอง มีเป้าหมายคนในพื้นที่ซ้ำกัน เมื่อขาดการบูรณาการที่ชัด เราก็จะเจอกันทำงานที่ซ้ำซ้อนบ่อย ๆ”

“ส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการทำงานการแก้ปัญหาหมอกควันได้ดี แต่ส่วนใหญ่จะเป็นส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่า แต่ส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย การทำงาน ในส่วนนี้ ประชาชนทั่วไปไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการทำงานเท่าไร”

“กับการทำงานร่วมกับหน่วยงานเอกชนมักไม่ค่อยมีปัญหาะ ทำงานร่วมกันได้ดี เพราะบริษัทเอกชนเค้าจะมีกิจกรรมและเป้าหมายชัด เราแค่คอยอำนวยความสะดวกให้เท่านั้น”

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นการมีส่วนร่วมในเชิงการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไปดำเนินการในพื้นที่ แต่ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางการทำงาน และการประเมินผล ส่วนการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานราชการ จะขาดการบูรณาการการทำงานที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา และกิจกรรมในการดำเนินโครงการตามนโยบาย และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เน้นการอำนวยความสะดวกให้กับการทำงานของหน่วยงานเอกชน และมีบางส่วนที่ยินยอมให้หน่วยงานเอกชนสามารถเข้าร่วมการทำงานกับหน่วยงานราชการได้

ข้อเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. กำหนดแนวทางการทำงานแบบบูรณาการในการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 2566 พบว่า การทำงานเกี่ยวกับการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติ ได้ดำเนินการภายใต้การทำงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่มีนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ 5 และมีการแต่งตั้งคณะทำงานจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ แต่ปัจจุบันยังพบปัญหาการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานราชการ ยังขาดการบูรณาการการทำงานที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา และกิจกรรมในการดำเนินโครงการตามนโยบาย ดังนั้น ในการเพิ่มประสิทธิภาพการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน หน่วยงานราชการที่อยู่ภายใต้คณะทำงานควรมีทำงานแบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความชัดเจนในการประสานการทำงาน เพราะการประสานการทำงานถือได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่ขั้นพื้นฐานของการทำงานในรูปแบบเครือข่ายคณะทำงาน ที่ต้องดำเนินการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ จากนั้น ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อร่วมกันแบ่งปันข้อมูล ประสบการณ์ องค์ความรู้ ความชำนาญ แล้วยังเป็นการเรียนรู้ปัญหาแล้วร่วมกันแก้ไขไปพร้อม ๆ กันของเครือข่ายคณะทำงานซึ่งจะปรากฏให้เห็นทุกช่วงเวลาของการดำเนินงาน อาจเกิดในรูปแบบของการจัดประชุมหารือร่วมกัน การนำเสนอความคืบหน้าในการดำเนินการจัดงาน ตลอดจนการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้เครือข่ายคณะทำงานจากแต่ละหน่วยงานมีโอกาสได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนกันรวมไปถึงเป็นการเติมเต็มความรู้ซึ่งกันและกันสามารถขับเคลื่อนไปยังเป้าหมายได้นอกจากนี้ ควรมีการระดมและแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการดำเนินงานถือเป็นบทบาทหน้าที่พื้นฐานอีกประการหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเครือข่ายคณะทำงานที่ได้เข้ามาร่วมกันหลังจากที่ได้รับการประสานงานแล้ว แต่ละส่วนต้องมีการนำทรัพยากรที่ตนมีติดตัวมาด้วยไม่มากนักน้อย ทั้งที่เป็นในส่วนของขอบเขตอำนาจหน้าที่ ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรองค์ความรู้ และอื่น ๆ ที่แต่ละส่วนมี เพื่อนำมาแลกเปลี่ยน แบ่งปัน หรือเป็นการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาร่วมกันในการดำเนินงาน รวมถึงการวางแผนการทำงานที่ชัดเจนป้องกันการซ้ำซ้อนของระยะเวลาในการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของ

แต่ละหน่วยงาน ความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะทำให้เกิดการกระจายการทำงานได้ครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอแม่สายมากที่สุด

2. การปรับปรุงนโยบายโดยเน้นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ปัจจุบันในการทำงานเกี่ยวกับนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เป็นการทำงานที่เน้นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเป็นหลัก ทั้งการจับกุมคนลักลอบเผา การทำแนวกันไฟ แต่ในการดำเนินการตามนโยบายที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายมีการศึกษาถึงปัญหาที่จริงจังในการเกิดหมอกควัน ควรมีนโยบายที่ชัดเจนกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนที่ส่งเสริมการปลูกพืชที่เป็นสาเหตุของการเผาให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับซื้อ เช่น ไม่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการเผา

3. การเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะปัจจุบันในพื้นที่อำเภอแม่สาย ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางการทำงาน และการประเมินผล แต่มีเพียงส่วนร่วมในการดำเนินการตามที่หน่วยงานราชการเป็นผู้กำหนด ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ได้เข้ามามีบทบาทในการพิจารณาตัดสินใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากกระบวนการที่ประชาชนได้กระทำออกมาในลักษณะของการมีส่วนร่วมและร่วมมือทำร่วมกันนั้น แสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมแก้ปัญหา ความสนใจและดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบาย ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ มีโอกาสลุกล่วงไปสู่จุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

บทสรุป

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งรูปแบบการศึกษา เป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ และการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. สรุปผลการศึกษาข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สรุปผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามด้วยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. สรุปผลการศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สรุปผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อกิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สามารถปฏิบัติงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามด้วยกิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีการบริหารจัดการบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีการบริหารจัดการ

งบประมาณได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย และกิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหา ไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ผู้บริหารตั้งไว้

3. สรุปวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงราย

สรุปผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ของการ นำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย โดยถ้าเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบาย แก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลส่งผล สัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. สรุปผลการศึกษาตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น

สรุปผลการศึกษา พบว่า

ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของนโยบายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ครอบคลุม ทุกการทำงานของหน่วยงานทุกระดับ นโยบายมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ทั้งในด้ว นโยบายเองก็มีความชัดเจนในแง่ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อแก้ปัญหาและ ประชาชนได้ประโยชน์จากนโยบายอย่างสูงสุด แต่ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการ ทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายที่ตั้งไว้ที่ไม่ชัดเจน

ด้านทรัพยากรของนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 จะขึ้นอยู่กับ งบประมาณของแต่ละหน่วยงานของภาคราชการในแต่ละปี ซึ่งความเพียงพอและเหมาะสมของ ทรัพยากรแต่ละหน่วยงานจะแตกต่างกัน

ด้านปริมาณและคุณภาพของนโยบาย ปริมาณในการนำนโยบายไปปฏิบัติถือว่า มีปริมาณที่เหมาะสม สามารถดำเนินการได้ อีกทั้งคุณภาพของนโยบาย ยังพบว่ามียุทธศาสตร์ที่ ชัดเจน สามารถดำเนินการได้ ครอบคลุมการทำงานของทุกระดับ แต่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของนโยบาย ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายทั้งหมด

ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร จะอยู่ภายใต้การทำงานของศูนย์บัญชาการ เหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่มี นายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ และเน้นการสื่อสารผ่านหนังสือราชการ การประชุมรายงานผลการดำเนินงานประจำสัปดาห์ แต่จะมีปัญหาการสื่อสารระหว่างหน่วยงานราชการ กับ เอกชน

ด้านลักษณะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานราชการ หน่วยงานท้องถิ่น และบริษัทเอกชน ทุกหน่วยงานมีความพร้อมในการทำงานตามนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 โดยแต่ละหน่วยงานจะทำงานภายใต้ภารกิจหลักที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ ส่วนหน่วยงานเอกชนจะอยู่ในรูปแบบการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นการมีส่วนร่วมในเชิงการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไปดำเนินการในพื้นที่ แต่ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางการทำงาน และการประเมินผล ส่วนการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานราชการ จะขาดการบูรณาการงานที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา และกิจกรรมในการดำเนินโครงการตามนโยบาย และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เน้นการอำนวยความสะดวกให้กับการทำงานของหน่วยงานเอกชน และมีบางส่วนที่ยินยอมให้หน่วยงานเอกชนสามารถเข้าร่วมการทำงานกับหน่วยงานราชการได้

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรับผลประโยชน์และการประเมินผล มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งนี้ รูปแบบการมีส่วนร่วมนั้นก็ด้วยกันหลากหลายรูปแบบ ทั้งการมีส่วนร่วมแบบชักจูงและการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจ หรือการมีส่วนร่วมแบบบังคับที่แสดงออกมากในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์แบบให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นส่วนหนึ่ง และสุดท้ายคือการให้อำนาจแก่ประชาชนในการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพิฐพนธ์ ลิ้มณตชัย (2561) ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่อุทยาน

แห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยพบว่า ภาครัฐได้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นตามวาระโอกาสต่าง ๆ เช่น เทศบาล ตำบลสุเทพ มีกล่องรับฟังความคิดเห็น หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นระหว่างการประชุม ซึ่งทาง เจ้าหน้าที่ภาครัฐจะนำข้อคิดเห็นที่ได้รับมาพิจารณาหาสิ่งที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงวิธีป้องกันแต่ทั้งนี้ ยังต้องคำนึงถึงบุคลากร และงบประมาณให้สอดคล้องกับปัญหา

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการรับผลประโยชน์จากนโยบาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม จะช่วยให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย เกิดประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย และสร้างความยั่งยืนของนโยบาย เพราะการมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และรายละเอียดของนโยบายมากขึ้น leading to การยอมรับ สนับสนุน และร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการกำหนด ออกแบบ และนำนโยบายไปปฏิบัติ พวกเขาจะมีแนวโน้มที่จะรู้สึกเป็นเจ้าของนโยบายมากขึ้น ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ และความมุ่งมั่นในการดำเนินการตามนโยบาย การมีส่วนร่วมช่วยให้ได้รับข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่หลากหลาย นำไปสู่การออกแบบนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการ บริบท และสภาพความเป็นจริง ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพิฐพนธ์ ลิ้มถนตชัย (2561) ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลนโยบาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม จะช่วยให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย เกิดประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสร้างความยั่งยืนของนโยบาย โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส เป็นกลาง และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ส่งผลให้นโยบายมี legitimacy และได้รับการสนับสนุน การมีส่วนร่วมช่วยให้ได้รับข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่หลากหลาย นำไปสู่การระบุดูแล

จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรค ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่งผลให้สามารถปรับปรุง แก้ไข และพัฒนานโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจ เรียนรู้ และเห็นภาพรวมของนโยบาย ส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเมื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล พวกเขามีแนวโน้มที่จะรู้สึกเป็นเจ้าของนโยบายมากขึ้น ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ และความมุ่งมั่นในการนำนโยบายไปปฏิบัติสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพิฐพนธ์ ลิ้มณตชัย (2561) ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟฟ้าและหมอกควัน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ผลการศึกษา พบว่า การนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จะเห็นได้ว่าความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหาความชัดเจนต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ส่วนความพร้อมของทรัพยากร การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การ ทรัพยากรบุคคล ลักษณะของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนและความร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาคส่วน ล้วนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ ในการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จะเห็นได้ว่าความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหาความชัดเจนต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย และความพร้อมของทรัพยากร การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การ ทรัพยากรบุคคล ลักษณะของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนและความร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาคส่วน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เนื่องจากทุกปัจจัยเสมือนเป็นตัวขับเคลื่อนและมีส่วนช่วยในการสนับสนุนหรือส่งเสริม ให้การดำเนินนโยบายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นทุก ๆ ปัจจัยที่กล่าวมาล้วนที่จะมีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน หากขาดปัจจัยหนึ่งไป การนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมไม่เกิดประสิทธิผลสูงสุด ตัวอย่างเช่นหากวัตถุประสงค์ของนโยบายไม่มีความชัดเจน ก็จะทำให้เกิดช่องว่างในการดำเนินการตามนโยบาย ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความไม่เข้าใจในนโยบาย ด้านทรัพยากรไม่ว่าจะทางบุคลากร งบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอก็จะทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดประสิทธิภาพ ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติขาดความถูกต้อง ก็ย่อมเกิดความไม่ราบรื่น ด้านลักษณะของหน่วยงานที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เอื้อต่อการดำเนิน

นโยบายดังเช่น การไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง หรือบุคลากรไม่มีสมรรถภาพเพียงพอ ปัจจัยนี้ก็จะอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายได้เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินันท์ หล่อตระกูล (2559) ศึกษารูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการพัฒนาคนและสังคม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาองค์กรและพัฒนาศึกษาท้องถิ่น และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

1. กำหนดแนวทางการทำงานแบบบูรณาการในการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 2566 พบว่า การทำงานเกี่ยวกับการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติ ได้ดำเนินการภายใต้การทำงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่มีนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ 5 และมีการแต่งตั้งคณะทำงานจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ แต่ปัจจุบันยังพบปัญหาการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานราชการ ยังขาดการบูรณาการการทำงานที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา และกิจกรรมในการดำเนินโครงการตามนโยบาย ดังนั้นในการเพิ่มประสิทธิภาพการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน หน่วยงานราชการที่อยู่ภายใต้คณะทำงานควรมีทำงานแบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความชัดเจนในการประสานการทำงาน เพราะการประสานการทำงานถือได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่ขั้นพื้นฐานของการทำงานในรูปแบบเครือข่ายคณะทำงาน ที่ต้องดำเนินการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ จากนั้นดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อร่วมกันแบ่งปันข้อมูล ประสบการณ์ องค์ความรู้ ความชำนาญ แล้วยังเป็นการเรียนรู้ปัญหาแล้วร่วมกันแก้ไขไปพร้อม ๆ กันของเครือข่ายคณะทำงานซึ่งจะปรากฏให้เห็นทุกช่วงเวลาของการดำเนินงาน อาจเกิดในรูปแบบของการจัดประชุมหารือร่วมกัน การนำเสนอความคืบหน้าในการดำเนินการจัดงาน ตลอดจนการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้เครือข่ายคณะทำงานจากแต่ละหน่วยงานมีโอกาสได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนกันรวมถึงเป็นการเติมเต็มความรู้ซึ่งกันและกันสามารถ

ขับเคลื่อนไปยังเป้าหมายได้นอกจากนี้ ควรมีการระดมและแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการดำเนินงานถือเป็นบทบาทหน้าที่พื้นฐานอีกประการหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเครือข่ายคณะทำงานที่ได้เข้ามาร่วมกันหลังจากที่ได้รับการประสานงานแล้ว แต่ละส่วนต้องมีการนำทรัพยากรที่ตนมีติดตัวมาด้วยไม่มากนักย่อย ทั้งที่เป็นในส่วนของขอบเขตอำนาจหน้าที่ ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรองค์ความรู้ และอื่น ๆ ที่แต่ละส่วนมี เพื่อนำมาแลกเปลี่ยน แบ่งปัน หรือเป็นการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาาร่วมกันในการดำเนินงาน รวมถึงการวางแผนการทำงานที่ชัดเจนป้องกันการซ้ำซ้อนของระยะเวลาในการดำเนินงาน กิจกรรมโครงการของแต่ละหน่วยงาน ความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะทำให้เกิดการกระจายการทำงานได้ครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอแม่สายมากที่สุด

2. การปรับปรุงนโยบายโดยเน้นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ปัจจุบันในการทำงานเกี่ยวกับนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เป็นการทำงานที่เน้นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเป็นหลัก ทั้งการจับกุมคนลักลอบเผา การทำแนวกันไฟ แต่ในการดำเนินการตามนโยบายที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายมีการศึกษาถึงปัญหาที่จริงจังในการเกิดหมอกควัน ควรมึนโยบายที่ชัดเจนกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนที่ส่งเสริมการปลูกพืชที่เป็นสาเหตุของการเผาให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับซื้อ เช่น ไม่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการเผา

3. การเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะปัจจุบันในพื้นที่อำเภอแม่สาย ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางการทำงาน และการประเมินผล แต่มีเพียงส่วนร่วมในการดำเนินการตามที่หน่วยงานราชการเป็นผู้กำหนด ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมได้เข้ามามีบทบาทในการพิจารณา ตัดสินใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากกระบวนการที่ประชาชนได้กระทำออกมาในลักษณะของการมีส่วนร่วมและร่วมมือทำร่วมกันนั้น แสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมแก้ปัญหา ความสนใจและดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบาย ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ มีโอกาสลุ่ลวงไปสู่จุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประเด็นปัญหาอุปสรรคของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เพื่อนำผลมาการศึกษาประกอบในการนำเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ให้เกิดความชัดเจน และแนวทางที่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง
2. ควรมีการศึกษาประเด็นปัจจัยผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในลักษณะการเปรียบเทียบ กับนโยบายอื่นที่นำมาใช้ในพื้นที่ เพื่อเสนอต้นแบบของปัจจัยความร่วมมือที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินโครงการ

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2566). **สถานการณ์ฝุ่น PM**. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- กรมวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2562). **กรอบการวัดผลและประเมินผลนักเรียน พ.ศ. 2562**.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2556). **คู่มือแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พ.ศ. 2556**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- เฉลียว บุรีภักดิ์. (2545). **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษา)
- ชุมพล ศรีสวัสดิ์. (2552). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: หลักการ แนวทาง และกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ตามร คำไตรย์. (2561). มลพิษหมอกควันข้ามแดนอาเซียนกับการแก้ไขปัญหาด้วยข้อบังคับระดับท้องถิ่นไทย. **นิตยสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, 11(1), 87-109.
- ชนดล สุวรรณนิภะ. (2563). **การนำนโยบาย พรบ. อากาศไปปฏิบัติ**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม., มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- นพชัย ฟองอิสสระ. (2564). **การจัดการปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดนในจังหวัด เชียงราย: กรณีศึกษา ระบบจัดการแบบเบ็ดเสร็จ**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นิพิฐพนธ์ ลิ้มถนดชัย. (2561). **ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม., มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- พัชราพร ทิมวัฒน์. (2560). **ความร่วมมือในการจัดการปัญหาหมอกพิษจากหมอกควันของประเทศเพื่อนบ้านที่ข้ามแดนมาสู่ประเทศไทยภายใต้ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน**. การศึกษาอิสระ ร.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รัชดาภรณ์ บุญสาระวัง. (2560). **เปิดปมทุนข้ามชาติ กับควันพิษข้ามพรมแดน**. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.tcijthai.com/news/2017/26/scoop/6792>
- วรเดช จันท์ศรี. (2540). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: กราฟิคพอร์แมท (ไทยแลนด์).

- วิจารณ์ ลิมาฉายา. (2554). **มลพิษจากหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ: ปัญหาและแนวทาง.** สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก https://www.pcd.go.th/wpcontent/uploads/2020/06/pcdnew-2020-06-05_07-33-31_040770.pdf
- วิจารณ์ ลิมาฉายา. (2560). **บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษ.** กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- วิเชียร ชื่นชอบ. (2548). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2565). การวิจัยเชิงปฏิบัติการAction Reseach. **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี**, 2(1), 29-49.
- ศิรินันท์ หล่อตระกูล, วัชรินทร์ สุทธิชัย, วิทยา เจริญศิริ และทรงศักดิ์ จีระสมบัติ. (2560). ศึกษา รูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. **วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ**, 10(3), 9-25.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2553). **นโยบายสาธารณะ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร จันทระ. (2561). การติดตามตรวจสอบการเผาในที่โล่งในภาคเหนือของประเทศไทย สำหรับการประเมินการปล่อยและการเคลื่อนที่ของมลพิษทางอากาศเพื่อการวางแผนการจัดการปัญหาหมอกควัน. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 25(1), 12-13.
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย. (2565). **ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศจังหวัดเชียงราย ในปี 2566.** สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก <https://chiangrai.mnre.go.th/th/index>.
- สุดชีวี ชมงานดี. (2554). **แนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมของอาเซียน: กรณีศึกษา การแก้ปัญหาหมอกควันข้ามแดนในประเทศสมาชิกอาเซียน.** กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.
- องค์การสหประชาชาติ. (2551). **หลักการและแนวทางปฏิบัติว่าด้วยความรับผิดชอบของบริษัทต่อสิทธิมนุษยชน.** สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.simplypsychology.org/>.

Cronbach. (1990). **Essentials of psychological testing** (5th ed.). New York: Harper Collins.

Nunnally. (1978). **Psychometric Theory**. New York: McGraw–Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566
ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลการตอบของท่านในภาพรวม คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ และขอรับรองว่าข้อมูลของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยผู้ศึกษาจะนำผลของการศึกษาที่ได้ไปใช้ศึกษาวิจัยในเชิงวิชาการเท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2566

ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว).....เพศ.....อายุ.....ปี

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้

1. ท่านคิดว่าด้านการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าด้านการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้มีการใช้ทรัพยากรของนโยบายครบถ้วนหรือไม่ (ทรัพยากรด้านวัตถุ ได้แก่ เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินการของนโยบายทรัพยากรด้านบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการดำเนินงานของนโยบาย)

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าด้านการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้มี ปริมาณและคุณภาพของนโยบาย ในด้านความชัดเจนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายตรงกับความต้องการของประชาชน

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าด้านการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าด้านการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ของแต่ละหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสำเร็จในระดับใด

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าด้านการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ของแต่ละหน่วยงานมีรูปแบบความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

8. ท่านคิดว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

9. ท่านคิดว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

10. ท่านคิดว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566
ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลการตอบของท่านในภาพรวม คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆ และขอรับรองว่าข้อมูลของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยผู้ศึกษาจะนำผลของการศึกษาที่ได้ไปใช้ศึกษาวิจัยในเชิงวิชาการเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง: ตอบคำถามด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ข้อมูลตรงกับผู้ตอบ

แบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

20-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว

อาชีพอิสระ

ไม่มีอาชีพ

อื่น ๆ ระบุ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง: ตอบคำถามด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีระดับความคิดเห็นตามความเป็นจริงมากที่สุด เพียงระดับเดียวเท่านั้น

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	ระดับความมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือตัดสินใจเลือกกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือวางแผนกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชนเลือกกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและ พิจารณาปัจจัย ต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุ และร่วมหาแนวทางแก้ปัญหากิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี					

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความร่วมมือ				
2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการ ดำเนินกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้า และหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้ง อย่างมี เหตุผล เมื่อคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมไม่ตรง ตามวัตถุประสงค์					
ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชน เข้า ร่วมปฏิบัติกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟ ฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติใน พื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์ อันดี ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อทำกิจกรรมจาก นโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วม กิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและ หมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมจากนโยบาย แก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะ นำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย ประสบความสำเร็จ					

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความร่วมมือ				
ท่านเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากการกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการจัดกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					
ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง วางแผนกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความร่วมมือ				
ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ ให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามาติดตามและประเมินผลกิจกรรมจากนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย					

ตอนที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง: ตอบคำถามด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีระดับความคิดเห็นตามความเป็นจริงมากที่สุด เพียงระดับเดียวเท่านั้น

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	ระดับความสำเร็จ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สามารถปฏิบัติงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนด					
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีการบริหารจัดการงบประมาณได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย					
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายมีการบริหารจัดการบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหา	ระดับความสำเร็จ				
กิจกรรมจากการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่ผู้บริหารตั้งไว้					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	อรรถพล คงคา
วัน เดือน ปี เกิด	3 มีนาคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2556 ร.บ., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	232 หมู่ที่ 5 ตำบลดอนศรีชุม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	อรรถพล คงคา และวรรณภา ทองแดง (ผู้บรรยาย). (20 เมษายน 2567). ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ปี 2566 ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. ใน การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 10 (หน้า 647). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

